

TALLINNA ÜLIKOOL
Informaatika Instituut

Videokursuse loomine *Windows Movie Maker* õpetamise kaudu

Magistritöö

Autor: Natalia Suurtee

Juhendaja: Martin Sillaots

Autor: „ — 2011.a

Juhendaja: „ — 2011.a

Instituudi direktor: „ — 2011.a

TALLINN 2011

Autorideklaratsioon

Deklareerin, et käesolev magistritöö on minu, Natalia Suurtee, töö tulemus ja seda ei ole kellegi teise poolt varem kaitsmisele esitatud. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, olulised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....
(kuupäev)

.....
(autor)

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
Magistritöö aktuaalsus.....	5
Magistritöö eesmärgid.....	5
Kursuse teema vajalikkus.....	5
Meetodid.....	5
Kursuse eripära.....	6
Töö ülesanded.....	6
Kellele on sellest magistritööst kasu.....	6
1 Video õppevormi olemus ja eripärad	7
1.1 Motivatsioon. Kuidas innustada õpilasi õppima?.....	7
1.2 Mis on “tund”?.....	8
1.2.1 Klassikaline tund.....	9
1.2.2 Ebastandardne tund.....	9
1.3 Multimeedium hariduses.....	11
1.4 Miks just videotunnid?.....	12
1.4.1 Miks on videotunnid õpilastele kasulikud ja olulised?.....	13
1.4.2 Miks on videotunnid kasulikud ja olulised õpetajale?.....	14
1.4.3 Videotundide võimalikud miinused.....	14
2 Õppekursuse idee ja korraldus.....	15
2.1 Idee.....	18
2.1.1 Kursuse teema vajadus.....	18
2.1.2 Õppekursuse eesmärgid.....	18
2.1.3 Sihtrühma valik.....	19
2.2 Korraldus.....	22
2.2.1 Õpevormi valik	22
2.2.2 Meetodi valimine.....	22
2.2.3 Ülesannete jaotus.....	23
2.2.4 Tunnikava väljatöötamine.....	23
2.2.5 Ajakava paikapane.....	31
2.2.6 Õppematerjalide loomine.....	31
Millist arvutit läheb tööks vaja?.....	32
Tarkvara valik.....	33
3 Õppekursuse läbiviimine ja analüüs.....	42
3.1 Õppekursuse edastamine ja läbiviimine.....	42
3.2 Andmete kogumine.....	42
3.3 Analüüs.....	42
3.3.1 Analüüsi läbiviimine.....	42
3.3.2 Analüüsi tulemused.....	43
3.3.3 Analüüsi tulemuste tellijale ettenäitamine.....	45
4 Kursuse tulevik.....	46
Kokkuvõte.....	47
Summary.....	48
Kasutatud materjalid.....	49
Lisad.....	50
Lisa 1 Küsitlus.....	50
Lisa 2. Tiitrid.....	59
Esimese tunni tiitrid.....	59
Teise tunni tiitrid.....	59

Kolmanda tunni tiitrid.....	60
Neljanda tunni tiitrid.....	61
Viienda tunni tiitrid.....	61
Kuuenda tunni tiitrid.....	62
Seitsmenda tunni tiitrid.....	62
Kaheksanda tunni tiitrid.....	62
Üheksanda tunni tiitrid.....	63
Kümnenda tunni tiitrid.....	63

Sissejuhatus

Magistritöö aktuaalsus

Tänapäeval seisavad õpetajad väga sageli küsimuse ees, kuidas tõsta õpilaste õpihuvi ja ühes sellega õppimise efektiivsust. Kuidas panna õpilasi aine vastu huvi tundma, anda meeldivaid ja põnevaid tunde? Üheks võimaluseks on kasutada ebatraditsioonilisi meetodeid. Need võimaldavad tundi elavdada, innustada õpilasi aktiivselt kaasa töötama, anda uut materjali edasi mitmekesiselt. Ebatraditsiooniliste tundide vorme on palju, näiteks õppekäigud, rollimängud või videotunnid. Oma magistritöö raames otsustas autor luua video-õppekursuse gümnaasiumi õpilastele, mida katsetatakse informaatika tunni raames Valga gümnaasiumis.

Magistritöö eesmärgid

Oma magistritöös näitab autor ebastandardsete tundide vajalikkust koolides, osutab selliste tundide võimalikele plussidele ja miinustele. Magistritöö põhiliseks eesmärgiks on luua video-õppekursus, mille abil põhikooli õpilastele näidatakse videotöötamise põhifunktsioone ja nendega töötamist konkreetse videotöötlustarkvara puhul. Kursust katsetatakse Valga Gümnaasiumis informaatika tundides ja saadud tulemusi analüüsitakse. Teiseks magistritöö eesmärgiks on analüüsida kursuse loomise ajal tekkinud probleeme, pakkuda võimalikke lahendusi ja teha ettepanekuid videokursuste loomiseks.

Kursuse teema vajalikkus

Õppekursuse teemaks on “Videotöötlustarkvara Windows Movie Maker õpetamine”. Tänapäeval on digitaalsed salvestusseadmed üsna laialt levinud. Kui inimesel ei ole videokaamerat või fotoaparaati, aitab video salvestamisel sageli mobiiltelefon. Videot salvestada on lihtne, aga montaaži paljud ei oska. Kurdetakse videomonteerimise keerukuse ja ajakulukuse üle ja arvatakse, et see tegevus on professionaalidele. Siinse töö käigus loodud kursus aitab selgeks õppida videotöötamise alused, pakkudes lühikesi videotunde monteerimise kõigi vajalike aspektide kohta. Kursus on loodud eeskätt gümnaasiumi õpilaste jaoks, samas on see kasulik kõikidele, kes tahavad omandada videotöötamise põhiteadmisi ning rakendada programmi Windows Movie Maker peamisi kasutusvõtteid. Autor proovis leida teisi sarnaseid kursusi eesti keeles, ei leidnud aga ühtegi, mis tõestab autori loodava kursuse vajalikkust.

Meetodid

Valga Gümnaasiumi tellimusel videotöötamise kursus on paigutatud DVD-le. Ühe tunni näide asub

ka Youtube-is. Kursus koosneb näitlikest videotundidest, mis õpetavad videotöötamise põhifunktsioone. Õppekursus sobib pigem iseseisvaks õppimiseks kui rühmatööks, kuna iga inimene töötab erineva kiirusega ja videotundide üheks põhiliseks eeliseks ongi see, et tundi saab alati peatada ja korrata mingit momenti. Kursuse juurde kuulub ka toormaterjal; õpilase põhieesmärk on kursuse lõpuks luua toormaterjalist lühike muusikaline videofilm. Iga tunni (teemaga) saab valmis väike osa tervest videofilmist.

Kursuse eripära

- helindatud animeeritud tunnid (sobivad erivajadustega inimestele)
- õppimisprogrammi kasutajaliidese täielik imitatsioon
- motiveeritav video-sissejuhatus

Töö ülesanded

- asjakohase kirjanduse analüüs
- kursuse väljatöötamisele eelnev uuring
- kursuse loomine
- kursuse katsetamine
- kursuse analüüs (kursuse loomise ajal tekkinud probleemidele võimalike lahenduse pakkumine, videokursuste loomiseks ettepanekute koostamine)

Kellele on sellest magistritööst kasu

See töö on kasulik õpetajatele ning õppekursuste disaineritele, kuna töö tutvustab võimalusega kasutada õppeprotsessis ebastandardsete õppemeetodite erinevaid vorme; töös näidetakse videoõppekursuse loomise probleeme ja lahendused.

1 Video õppevormi olemus ja eripärad

Õpetamine on teadmiste edasiandmise organiseeritud protsess. Teemaatilise planeerimise kõrval, mille käigus määratakse kindlaks mingit teemat käsitlevate tundide hulk ja iga konkreetse tunni eesmärk, on väga oluline ka selliste organisatsiooniliste vormide valik tööks õpilastega, mis kõige paremini vastavad iga konkreetse teema vajadustele, aine iseärasustele ja õppe üldistele eesmärkidele.

Nagu üldiselt teada, lähevad kuue-seitsmeaastased lapsed meeleldi kooli, nende jaoks on kõik uus ning huvitav. Ent möödub viis-kuus aastat ja see huvi hääbub järk-järgult, mõned õpilased ei taha koguni enam üldse õppida. Mida peaks õpetaja tegema, et laste õpihuvi ei raugeks, vaid pigem kosuks? Kuidas panna õpilasi aine vastu huvi tundma, anda meeldivaid ja põnevaid tunde? Kuidas motiveerida õpilasi? Vastuseid neile küsimustele otsivad paljud pedagoogid, õpetajad.

1.1 Motivatsioon. Kuidas innustada õpilasi õppima?

„Motivatsioon on teha tahtmine, mis inimeste sees tekib või ei teki ning mida peab pidevalt taaslooma. Motivatsioonile iseloomulikud jooned:

- motivatsioon on indiviidi tajutud sisemine seisund.
- motivatsioonil on alati valiku, kavatsuse või tahte komponent.
- inimese motivatsioon on ajaperioodist ja situatsioonist sõltuv muutuja (V. Murutar. Vabatahtlike Foorum, Tartu 2005)

USA psühholoog F. Herzberg (töötas 1950. aastatel tehtud uurimistöö põhjal välja inimeste tööga rahulolu kahefaktorilise teooria) arvab, et töö motivaatoriteks, see tähendab faktoriteks, mis panevad inimese tööd tegema ja hoiavad alal tema soovi seda kogu oma karjääri vältel hästi teha, on järgmised: saavutused tööl, ühiskonna tunnustus, töö ise (töö sisu), vastutus, edutamine, arenguvõimalused (Donald Shandler, „From Technical Specialist to Supervisor“, 1993).

Kui rääkida õpilastest, siis on õpimotivatsioon õpingutes edu saavutamise hädavajalikuks eelduseks. Motivatsiooni roll õppeedukuses on võrreldav õpilase kognitiivse võimekuse rolliga. Mõnikord saavutab õpingutes paremaid tulemusi vähemvõimekas õpilane, kel on kõrge motivatsioonitase ja kes tänu sellele püüdleb edu saavutamise poole, pühendades õppetööle rohkem aega ning

tähelepanu. Samas võib andekaski õpilane näidata õppetöös üsna keskpäraseid tulemusi, kui tal puudub õpimotivatsioon (Michael W. Newell, „Preparing for the Project Management Professional Certification Exam Second Edition“, 2002).

Autori arvates motiveerivad õppima järgmised tegurid:

- tasu
- osalemine meeskonnatöös, ühisüritustel
- võimalus areneda ja rakendada oma võimeid
- uudsus
- õpilaste kaasamine eesmärkide püstitamisse ja otsuste langetamisse

Esimeseks teguriks on tasu, mis ei võrdu muidugi rahaga. Tasu on igasugune positiivne ja negatiivne kinnitus, mida me saame teatud töö eest. Tähtis on, et inimene tunnetaks vahetut seost tegevuse tulemuste ja saadava rahalise tasu vahel.

Teiseks oluliseks teguriks on osalemine meeskonnatöös – just tänu ühisüritustele tunneb õpilane end rühma olulise osana. Kolmandaks teguriks on arenemisvõimalus. TLÜ rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituudi teaduri dr Eda Heinla arvates pole õpe praeguses Eesti koolis piisavalt diferentseeritud, paljudel õpilastel on tunnis liiga kerge, paljudel raske. Seeläbi väheneb võimekate ja ka vähem võimekate laste sisemine motivatsioon õppetöös aktiivselt osaleda (Eda Heinla, „Unustatud Loovus“, 2004). Seega on väga oluline, et õpetaja annaks õpilastele võimaluse end keerulisemate ülesannetega proovile panna.

Neljandaks teguriks on uudsus. Tavatundide rutiin tuleks murda mitmesuguseid ebastandardseid võtteid ja meetodeid kasutades: rollimängud, arutelud, ajurünnakud, uurimistööd, audiovisuaalsed esitlused, kohtumised kutsutud kõneisikutega. Viienda tegurina võime nimetada õpilaste kaasamist eesmärkide püstitamisse ja otsuste langetamisse. See annab õpilastele iseseisvuse tunnet. Samas ei tohi ära unustada seda, et inividid erinevad motiveerituse taseme ja motivatsiooni mõjutavate faktorite poolest, mistõttu peaksid õpetajad katsetama õpimotivatsiooni tõstmise eri meetodeid, leidmaks sobivat viisi iga õpilase jaoks.

1.2 Mis on “tund”?

Ühest definitsiooni on väga raske anda. Tund on peamine õppetöö organiseerimise vorm koolis. Tunnis saavad õppe põhimõtted, meetodid ja vahendid reaalse sisu ning rakenduse tegelikus elus. Iga tund annab spetsiifilise, just sellele tunnile ainuomase panuse õppeülesande täitmisel. Tunnil on

täita kindel funktsioon suuremate õppematerjali blokkide ühe kindla osa omandamisel. Tundi võib vaadelda nagu kahe pikema puhkeaja (vahetunni) vahele jäävat õppimisperioodi. Üldhariduskoolis on selle pikkuseks 45 minutit, vahel ka 5 minutit rohkem või vähem. Kui tunni mõistet veidi täpsustada, siis tuleks selle all mõista teatud kindla ülesehitusega ning kas ajaliselt või õppetemaatilisel piiratud õppeaega. (R. M. Gagné ja M. P. Driscoll, "Õppimise olemus ja õpetamine", 1992)

Hoolimata lühikesest kestusest on tund õppeprotsessi keeruline ja vastutusrikas osa ning üksikülesannete kvaliteedist oleneb lõppkokkuvõttes kogu koolihariduse kvaliteet. Seepärast on kogu maailma haridusteoreetikute ja -praktikute pingutused pühendatud sellele, et leida ja kasutusele võtta selliseid võtteid tunni pidamiseks, mis võimaldaksid tõhusalt ja lühikese aja jooksul lahendada õppeülesanded konkreetse õpilaste rühma puhul. Kvaliteetset tundi anda ei ole kerge isegi kogunud pedagoogi jaoks (Шипачева Л.А, „Нестандартные задания на уроках русского языка“, „Русская словесность“, 2000).

1.2.1 Klassikaline tund

Klassikaliseks tunniks võib nimetada traditsioonilise ülesehitusega õppetööd. Õpilased kuulavad, loevad, vaatavad, lahendavad ülesandeid pingis istudes. Õpetaja seletab uut materjali, annab ülesandeid, kontrollib nende täitmist. Autori meelest võib just vaatamise ja kuulamise ajal õpilastel tekkida probleeme tähelepanu koondamisega. Lahendusena võiks kasutada ebatraditsioonilise tunde, mis innustavad õpilasi kaasa töötama.

1.2.2 Ebestandardne tund

Õpilaste teadmiste taseme langus on suurel määral seletatav tundide kvaliteediga: šabloonsus, ühetaolisus, formalism, igavus. Paljud õpetajad otsivad võimalusi tundide elavdamiseks, õpilaste aktiivseks kaasamiseks ja uue materjali seletamisel mitmekesiste õppetöö vormide rakendamiseks. Rääkides õppetöö organiseerimisest, ei tohiks unustada õppimist-omandamist toetavaid ebestandardseid õppetöö vorme tundides ehk aktiveerivad õppemeetodid. Nüüdisaegne kool ei peaks õpilastele pakkuma ainult kindlat hulka teadmisi, vaid ka äratama neis püüdluse ennast ise harida, oma võimeid realiseerida. Selle tingimatuks eelduseks on õppimise ja omandamise aktiveerimine õpilaste puhul. Tunni ebatraditsioonilisi vorme võib käsitada aktiivõppe ühe viisina. See tähendab püüet tõsta õppetöö efektiivsust, motiveerida uudsuse abil, võimalust omavahel siduda ja praktikas rakendada õppetöö kõiki põhimõtteid, kasutades eri õppevahendeid ja -meetodeid.

Ebatraditsiooniliste tundide vorme on palju, olgu siinkohal mõned neist nimetatud: õppekäigud, uurimuslikud tunnid, rollimängud, tunnid-konkursid, tunnid-võistlused, e-tunnid, multimeediatunnid (näiteks videotunnid).

Muidugi ei tohiks mingil juhul loobuda õppetöö traditsioonilistest vormidest kui peamisest viisist õpilasi õpetada ja kasvatada. Kuid õpilaste mõttetegevuse arendamiseks on möödapääsmatu kasutada tunnis ebastandardseid, originaalseid õpetusvõtteid. See ei tähenda vanade tunniandmisvormide asendamist, vaid nende täiendamist ja ümbertöötamist, õppe elavdamist, mitmekesistamist, millega seoses tekitatakse õpilastes huvi, mis aitab kaasa õppeprotsessi eesmärkide saavutamisele. Sellistes tundides on õpilased haaratud, paraneb nende töövõime, samuti tunni tulemuslikkus.

Õpilaste jaoks tähendab ebastandardne tund hoopis teistsugust psühholoogilist seisundit, see tähendab meeldivaid emotsioone, enda uutmoodi tunnetamist, seega ka uutmoodi kohustusi ja vastutust. Selline tund mitte ainult ei mitmekesista õppeprotsessi, vaid tekitab õpilastes rahuldustunde kordaläinud tööst, annab võimaluse õhutada neis huvi omandatava aine vastu, teaduse vastu, arendab õpilaste loomingulisust, õpetab töötama mitmekesiste, ka kõige ebatavalisemate allikatega. Peale selle võib eristada veel mitut ebatraditsioonilise tunni funktsiooni:

- harimine – arendab mälu, tähelepanu, keelekasutust, oskust vastu võtta ja töödelda eri laadi informatsiooni;
- meelelahutus – meeldiva õhkkonna loomine, tunni muutmine põnevaks tegevuseks;
- suhtlus – kollektiivi ühteliitmine, positiivne emotsionaalne kontakt;
- arendamine – isiksuseomaduste harmooniline areng;
- psühhotehniline funktsioon – oskus oma füsioloogilist seisundit ette valmistada tõhusamaks tegevuseks ja suurema hulga teabe omandamiseks;
- kasvatus – psühhotreening ja (mängitud) elulistes situatsioonides isiksuse väljendumise psühhokorreksioon;
- lõõgastus – emotsionaalsete pingete leevendamine; (Советова Е.В, „Эффективные образовательные технологии“, 2007)

Õpetaja jaoks on ebastandardne tund ühelt poolt võimalus õpilasi paremini tundma õppida ja mõista, hinnata nende individuaalseid iseärasusi, lahendada klassis tekkinud probleeme (näiteks

suhtlusprobleeme); teiselt poolt on see võimalus ennast realiseerida, läheneda tööle loominguliselt, viia ellu oma ideid.

Õppetöö efektiivsus sõltub paljuski õpetaja oskusest tundi õigesti organiseerida ja pädevalt valida üht või teist õppe vormi. On olemas erinevaid mittetraditsioonilisi õppetöö vorme, millest igaüks sobib kindla haridusliku, arengulise või kasvatusliku ülesande lahendamiseks. Neil kõigil on siiski üks eesmärk: õhutada õpilaste õpihuvi ja innustada neid kaasa töötama, tõstes sellega tunni efektiivsust. Paljud ebatraditsioonilised tunnid väljuvad nendes käsitletava materjali hulgalt ja sisult kooli õppekava raamidest ja võimaldavad nii õpilastel kui ka õpetajal ainele loominguliselt läheneda.

Võttes arvesse tehnoloogia kiiret arengut praegusel ajal, pööras autor põhitähelepanu just tundidele, kus kasutatakse multimeediavahendeid.

1.3 Multimeedium hariduses

„Multi+meedium info teabe mitme esitlusvormi (tekst, graafika, heli, video) korraka kasutamine arvutis, telefonis vm.“ (Eesti õigekeelsusesõnaraamat ÕS, 2006)

Üks multimeediumi kasutusala on haridus. Kuna multimeedium esitab informatsiooni mitmes vormis, on see väga tõhus, leidmaks uusi võimalusi luua õppevahendeid. Tänu sellele suudab multimeediumi-õppeprogramm väga hästi tekitada huvi õpitava aine vastu – ja nagu teada, sõltub aine omandamise edukus paljuski õppijate huvist aine vastu ning nende soovist seda ainet õppida. Paljud kasutajad leiavad, et multimeedium pakub hoopis loomulikumat õppimise keskkonda. Haridustehnoloogi N. A. Savtsenko väitel võib täheldada õpilaste suurenenud õpimotivatsiooni multimeediumi sellise kasutuse puhul, mis mitmekesistab õpet – alates helisalvestiste kuulamisest ja videote vaatamisest kuni arvutiprogrammidega töötamise ja veebisuhtluseni välja. Nagu teada, kuuluvad kõik need tegevused õpilaste igapäevase vaba aja veetmise juurde. Õppeprotsess muutub huvitavaks, kergeks – ja tulemuslikuks (Савченко Н.А, Использование мультимедиа-технологий в общем среднем образовании, 2006).

Paljud uurimused on tõestanud sellise süsteemi edukust, mille puhul õppetöös kasutatakse arvuteid. Väga raske on tuua objektiivset võrdlust traditsiooniliste õpetusmeetoditega, kuid võib öelda, et tähelepanu enamasti kahekordistub multimeedia abil interaktiivse õppeprogrammiga töötades, mistõttu jääb tunnis rohkem aega. Konkreetse materjali õpetamiseks hoitakse kokku umbes kolmandik ajast, võrreldes tavatundidega, ent omandatud teadmised püsivad mälus märksa kauem.

Shephardi andmetel on õigesti välja töötatud multimeedia võimalikud eelised järgmised:

- Avanevad uued (alternatiivsed) perspektiivid
- Õpilaste aktiivne osalus
- Kiirendatud õpe
- Teadmiste meeldejätmine ja rakendamine
- Oskus lahendada probleeme ja langetada otsuseid
- Süsteemne arusaam
- Kõrgema taseme mõtlemine
- Autonoomsus ja tähelepanelikkus
- Tempo valitsemine
- Juurdepääs teabele selle kinnistamiseks (Shephard, „Case for computer-based multimedia in adult literacy classrooms. Encyclopedia of Educational Technology“)

Mayer (California ülikooli psühholoogiaprofessor, Santa Barbara) kirjeldab samuti multimeedia kasutamise eeliseid. Võrreldes video või audio eraldi kasutamisega on nende lõimitud kasutusel multimeedia vahendite abil tema meelest suuri eeliseid. Peale selle, kuna need kaks infotötluskanalit on väga erinevad, annab nende kombineerimine multimeedia vahendite abil lisavõimalusi, kuna kasutab ära korraga mõlema süsteemi eelised (Ruth C. Clark and Richard E. Mayer, „e-Learning and the Science of Instruction Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning, 2007).

Kuna multimeedia on õppetöös alles niivõrd uus vahend, ei ole selle kasutusvõimalusi eriti palju uuritud. Siinse uurimuse raames otsustati välja töötada videokursus, mis koosneb kümnendast tunnist. Edaspidi katsetatakse seda kursust Valga gümnaasiumi õpilaste puhul, korraldatakse ankeetküsitlus ja analüüsitakse tulemusi.

1.4 Miks just videotunnid?

Autori meelest võiks videotunnid sisu järgi jaotada kolmeks rühmaks. Need on:

- videoülekanne
- arvutiekraani salvestus
- dokumentaal- või kunstiline film

Oma õppekursuse loomisel otsustas autor kasutada videotundi arvutiekraanil, kuna just see annab õppijale võimaluse nähtut lihtsalt korrata. Tarkvara pakutavaid võimalusi õppides on väga oluline aspekt õpetaja tegevusi lihtsalt korrata.

Esimesed videotunnid ilmusid kaua aega tagasi. Aastal 1989 tuli Austraalias välja artikkel, kus räägiti sellest, et suultlugemisoskuse individuaalõppe tarvis filmitud ja videosalvestatud materjalide tõhususe uuringud on andnud julgustavaid tulemusi. Esitlusseadmete üha laiem levik kodudes tol ajal lubas suultlugemisoskuse arendamiseks laialdaselt kasutada õppevideoid. Eriti hästi sobis selline lähenemine täiskasvanud vaegkuuljatele, kes ei saanud osaleda suultlugemisoskust käsitlevates klassitundides. Nende vajadusi arvestades loodi Austraalias kolmetunnine õppevideo suultlugemisoskust arendava üheksa õppetunniga. Videotunde katsetati viie nädala jooksul. Uuringu käigus selgus, et õppevideot kasutanud kontrollgrupi suultlugemisoskus paranes märgatavalt, võrreldes kontrollgrupiga, kes õppevideot ei kasutanud. Paranemise määras ei täheldatud erinevusi, kui võrreldi neid, kes kasutasid õppevideot klassitunnis, kodus või lisa-õppematerjalina. Kuigi vanus ega sugu ei mõjutanud suultlugemisoskuse paranemist, täheldati mõnevõrra kiiremat paranemist varem kehvamate suultlugejate puhul (Barbara Dodd, Geoff Plant, Mark Gregory, „British Journal of Audiology“, 1989).

1.4.1 Miks on videotunnid õpilastele kasulikud ja olulised?

Esiteks, tund on arusaadavam ja huvitavam, kuna videotunnis mitte ainult ei seletata materjali, vaid ka näidatakse visuaalselt. Videotunnis demonstreeritakse selgelt, mida tuleb ühe või teise oskuse omandamiseks teha. Õpilane näeb, kuidas mingit ülesannet täita, ja täidab selle, jälgides arvutiekraani. Raamatud annavad enamasti vaid teoreetilisi teadmisi, aga videotunnid käsitlevad ka küsimuse praktilist poolt. Seega sobivad videotunnid iseseisvaks ja individuaalõppeks.

Teiseks, videotunnid annavad õppijale võimaluse nähtut lihtsalt korrata, tänu millele ei jää tähelepanuta ükski pisiasi, ja kui millestki ei saanud aru või miski ununes, võib mis tahes ajahetkel materjali juurde tagasi pöörduda ning korrata.

Adam Waxler (keskkooliõpetaja, haridustehnoloogia spetsialist, paljude õppematerjalide autor) soovib õppematerjalide puhul kasutada muusikat ja videot. Tema sõnul on muusikat õppetöö vahendina hariduses kõvasti alahinnatud, ometi on see suurepäraseks võimaluseks õpilastes õpihuvi äratada. Ka video kasutus võib olla vahend, mille abil õpilasi õppima innustada. Kõige parem on kasutada lühikesi videomaterjale tunni algul. Waxler soovib nüüdistehnoloogiat kasutada

õppevahendite loomiseks, ent veel parem on, kui õpilased kasutaksid tehnoloogiat õppimiseks (koostaksid veebilehti, videoid) (Adam Waxler, “Strategies for Motivating Students to Learn” , „Ezine Articles“, 2007).

1.4.2 Miks on videotunnid kasulikud ja olulised õpetajale?

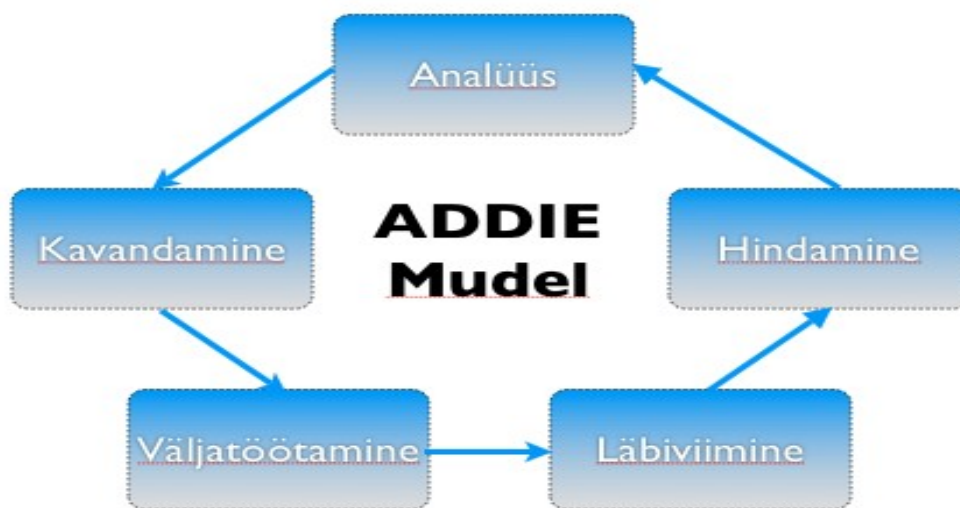
Need vabastavad rutiinist aine õpetamisel. Õpetaja võib anda videomaterjali individuaalseks tööks või lasta õpilastel videotundi koos jälgida, võttes enda kanda selgitaja ning kontrollija rolli. Oma videotunde võib õpetaja kasutada kus ja millal tahes. Samas võimaldavad videotunnid õpetajal õpilaste koormuse ühtlasemat jaotust, iga õpilane võib töötada endale sobiva kiirusega.

1.4.3 Videotundide võimalikud miinused

- Need ei saa asendada traditsioonilist tundi ning liiga sagedane pöördumine õppeprotsessi sellise ülesehituse vormide poole pole mõttekas, kuna võib kahandada püsihuvi õppeaine ja õpiprotsessi vastu.
- Videotunni loomine võib võtta palju aega, kui õpetaja ise pole varem töötanud mingi videotöötlustarkvaraga.
- Mõned õpilased ei tule toime vaba iseseisva õppimisega.
- Kasutajatelt tagasiside saamise võimalus on enamasti võrdlemisi piiratud
- Õppematerjalide loomise keerukus

2 Õppekursuse idee ja korraldus

On olemas erinevad õppedisaini mudelid, näiteks Addie, Dick'i ja Carrey ja Kemp'i mudel. Autor vaatas neid üle ja otsustas, et kõige rohkem loova videoõppekursuse jaoks sobiks Addie mudel (joonis 1), mis koosneb neljast etapist: analüüs, kavandamine, väljatöötamine, läbiviimine ja hindamine.

Joonis 1: ADDIE Mudel

Analüüsi etapis toimub vajaduste, sihtrühma ja sisu analüüs; selle etapi ajal peaks vastama küsimustele:

- Kes on õppijad?
- Kus võivad olla teostamise puudujäägid?
- Mis peab olema õppekursuse tulemus?
- Kuidas aru saada, et tuli välja hea õppekursus (kriteeriumid)?
- Mis on õpilaste kogemused?
- Mis töökeskonnaga õpilased on harjunud?

Kavandamise etapis sõnastatakse õppeeesmärgid, valitakse kasutatava meedia tüübid, koostatakse kursuse ja selle sisu struktuur ning õppeprotsessi kava. Selle etapi jooksul peavad olema järgmised aspektid läbi mõeldud:

- õppekursuse sihtrühm
- klassi suurus
- õppekursuse sisu (kas vastab õpilaste vajadustele?)
- Õppekursuse sisu arendamine
- Õppekursuse eesmärkide arendamine
- Õppekursuse vorm läbimõeldud
- Hindamise võimalused läbimõeldud

Väljatöötamise etapp on kõige pikem. Selle jooksul toimub õppematerjalide loomine ja katsetamine ja tulemuseks on valmis õppekursus, ehk valmiskomplekt õppematerjalide ja õppejuhiseiga.

Läbiviimise etapp – tegemist on ADDIE mudeli kõige otsustavama osaga. Selles etapis rakendatakse kõike senitehtut reaalses elus reaalsete õppijatega.

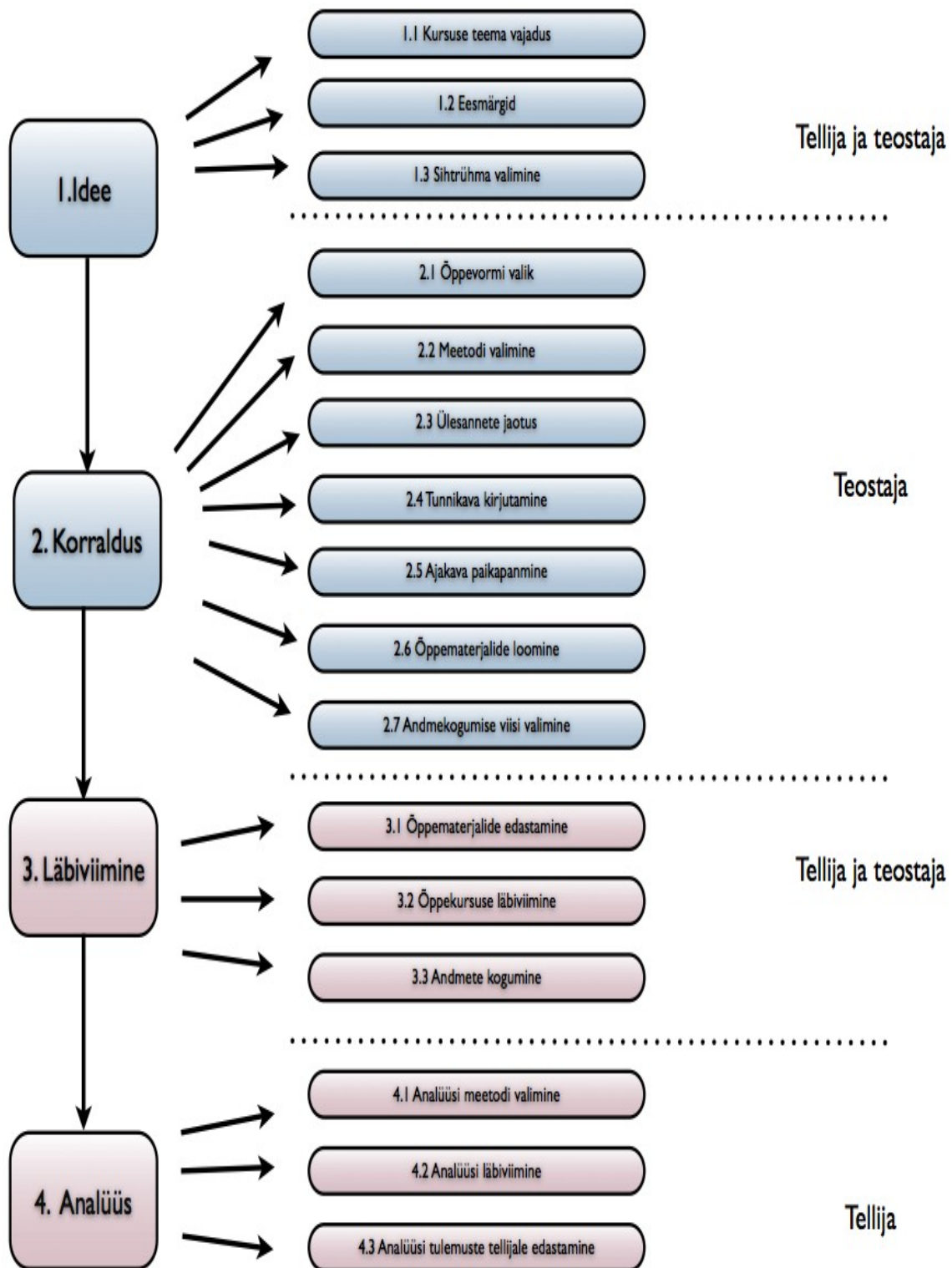
Hindamise etapp – kursuse kvaliteedi tagamise seisukohast oluline etapp. See on hinnang kogu loodud kursusele, siit saab teada, kas õppekursuse eesmärgid olid täidetud (Linda J. Elengold, Teach SMEs to Design Training—Instructional Systems Design, 2005).

Addie mudeli põhjal autor on koostanud õppekursuse loomise neljaetapilise mudeli (*joonis 2*):

- idee
- korraldus
- läbiviimine
- analüüs

Enne iga õppekursuse koostamise juurde asumist tuleb läbi mõelda selle ideed, et ei tekiks olukorda, kus lõppkasutajatele pole kursuse peamised eesmärgid/ülesanded arusaadavad. Kui eesmärgid on püstitatud ja õppekursuse teema valitud, algab korralduse etapp, mille tulemuseks on

valmis õppekursus. Peale seda toimuvad läbiviimise ning hindamise etapid. Kaht esimest õppekursuse loomise etappi vaadeldakse magistritöö teises osas, kaht viimast etappi töö kolmandas osas.

Joonis 2: Õppekursuse loomise neljaetapiline mudel.

2.1 Idee

Idee (*joonisel 2 element 1*) on kõige keerukam ja vastutusrikkam etapp, mis koosneb õppekursuse teema valikust, eesmärkide püstitamisest ja sihtrühma valikust. Eesmärkide püstitamisel ei tohi unustada SMART-reeglit, mis tähendab, et eesmärk peab olema konkreetne, mõõdetav, kokkuleppeline, reaalne ehk saavutatav ja ajastatud.

2.1.1 Kursuse teema vajadus

Idee etapi esimeseks aspektiks on kursuse teema vajadus. Tehnoloogia areneb väga kiiresti ja tänapäeval on peaaegu kõikidel lastel võimalus teha videoülevõtteid, kui mitte videokaameraga, siis mobiiltelefoniga. Samas, mida lapsed nende videotega teevad? Need kas jäävad mobiiltelefonidesse või isegi kui need arvutisse salvestatakse, jäävad need töötlemata kujule. Ometi, kuidas tahaks nendest juppidest korralikku videofilmi kokku monteerida! See tähendab aga liigsete süžeede väljalõikamist, videomaterjali eri osade ühteliitmist, nende vahele üleminekute tegemist, eriefektide ja subtiitrite lisamist. Probleem on selles, et tihti kardetakse video monteerimise keerukust ja arvatakse, et see tegevus on professionaalidele. Seega õppekursuse idee on luua videoõppekursus teemal “Videotöötlustarkvara Windows Movie Maker õpetamine”.

2.1.2 Õppekursuse eesmärgid

Idee etapi teiseks aspektiks on eesmärkide püstitamine. Õppekursuse eesmärkidest olulisem eesmärk on aidata selgeks õppida videotöötamise aluseid. Samas, näidata ka videotöötamise jõukohasust, pakkudes lühidaid videotunde monteerimise kõikidest vajalikest aspektidest. Kursus on kasulik kõikidele koolilastele, kes tahavad omandada videotöötamise põhiteadmisi ning rakendada videotöötlusprogrammi peamisi kasutusvõtteid.

Teine eesmärk – suurendada sihtrühma huvi videotöötamise vastu. Videotöötamine on looming, huvitav ja rahuldust pakkuv tegevus. Autor loodab, et tänu sellele õppekursusele omandavad õpilased oskuse videoid valmistada ning naudivad seda tegevust.

Peale kursuse lõpetamist peab kasutaja oskama:

- kasutada videotöötamise tööriistu
- kasutada videotöötamise põhitehnikaid
- luua lihtsaid filme efektide kasutamisega

Peale kursuse lõpetamist peab kasutaja teadma:

- programmi Windows Movie Maker tööriistade nimetusi ja otstarvet
- videotöötuse efekte

2.1.3 Sihtrühma valik

Idee etapi kolmandaks aspektiks on sihtrühma valik. Seda on vaja kindlasti teha enne, kui hakata koostama kursuse materjale. Sihtgrupi õige valik on äärmiselt tähtis, kuna lubab adekvaatselt ja palju individuaalsemalt läheneda potentsiaalsele õppurile, millega tagatakse tunni tõhusus. Arvestades asjaolu, et töö autor ei ole ise õpetaja, sai mõnele koolile saadetud ettepanek eksperimentaalsete videotundide korraldamiseks. Valga gümnaasiumi informaatikaõpetaja nõustus oma õpilastega proovima autori koostatud videokursust. Seejuures kerkis esile kursuse sihtrühma küsimus. Sihtgrupi õige valik on äärmiselt tähtis, kuna lubab adekvaatselt ja palju individuaalsemalt läheneda potentsiaalsele õppurile, millega tagatakse tunni tõhusus. Koos õpetajaga valisime sihtgrupiks gümnaasiumi õpilasi ja kontrollgrupiks 11 klassi õpilased. Korraldasime ka ankeetküsitluse, et sihtgruppi analüüsida. (<http://www.surveymonkey.com/s/ZWZHBSG>) Ankeetküsitlusest peaksid selguma vähemalt järgmised andmed:

- õpilaste huvi ja üldine suhtumine ebatraditsioonilistesse tundidesse ning konkreetselt videotundidesse;
- valmidus või soov osaleda ebatraditsioonilistes tundides;
- nende oskused videotöötuses;

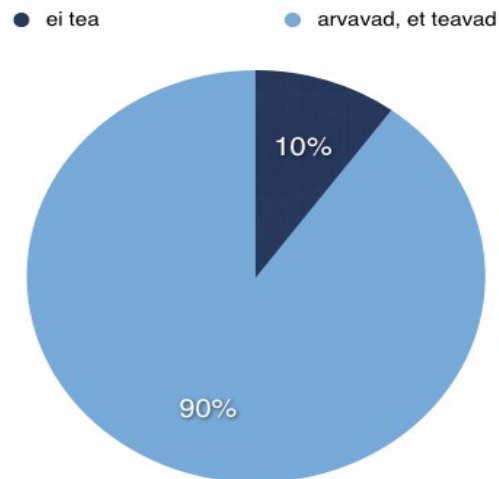
Küsitluses kasutati järgmisi küsimusi (lisad, joonis 25)

- Nimi:
- Klass:
- Ebatraditsiooniline tund – kas sa tead, mis see on? Kui tead, siis kirjelda.
- Kas tahaksid, et koolis oleks rohkem ebestandardseid tunde? Miks?
- Kas oled kunagi kasutanud videotunde? Kui jah, kas meeldivad või mitte? Miks? Mis nad endast kujunesid?
- Kas on sul huvi videotöötuse vastu?
- Kui sul on kogemus videotöötuses, pane kirja, mis tarkvaraga ja mida oskad teha

Õpilaste vastused näitasid, et neil on väga erinevad arusaamad sellest, mis asi on ebatraditsiooniline

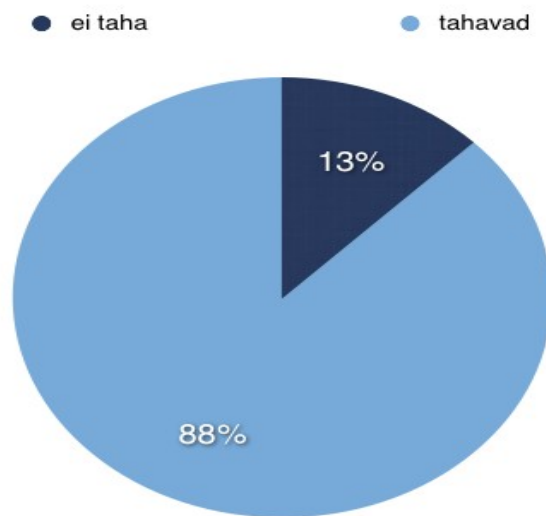
õppetund. Paljud seostasid ebatraditsioonilisi tunde internetiga, mis näitab, et praegusel õpilastel on kokkupuuteid e-õppega. Ebatraditsioonilisi tunde kirjeldati ka kui huvitavaid ja meeliköitvaid, mis aitavad kaasa materjali paremale meeldejäämisele. Mõned õpilastest arvasid, et ebatraditsioonilised tunnid on seotud õppemängudega ja nendes tundides ei ole õpetajat juures.

Õpilaste vastuste järgi ligi 90% nendest arvasid end teadvat, mis asi on ebatraditsiooniline õppetund, mis on tegelikult väga hea tulemus (*joonis 3*).

Joonis 3: Ebatraditsiooniline tund – kas sa tead, mis see on?

87,5% õpilastest tahaks, et koolides oleks ebatraditsioonilisi tunde rohkem, kuid 12,5% ei pidanud ebatraditsioonilisi tunde koolis vajalikuks (*Joonis 4*).

Joonis 4: Kas tahaksid, et koolis oleks rohkem ebastandardseid tunde?

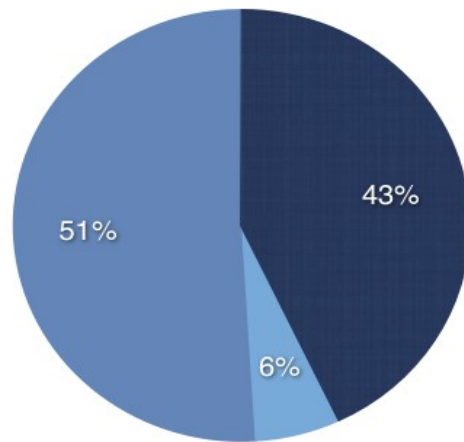
Küsitluse tulemuste põhjal otsustades ei olnud ükski õpilane varem osalenud ebatraditsioonilises tunnis. 93,8% õpilastest vastas, et tunnevad huvi videotöötamise vastu, samas 6,3% pole sellest üldse huvitatud (joonis 5).

Joonis 5: Õpilastel huvi olemasolu videotöötamise vastu

43% vastas, et nendel pole mingit kogemust videotöötlustarkvaradega, samas 6%-l õpilastest on kogemus Sony Vegas tarkvaraga ja 51% on proovinud Windows Movie Makerit (joonis 6).

- pole kogemust
- on kogemus Sone Vegas-iga
- proovinud Windows movie Maker-it

Joonis 6: Õpilaste kogemus erinevate videotöötlustarkvaradega

Küsitluse tulemusena võime sihtgrupi kohta öelda järgmist:

- õpilased peavad ebatraditsioonilisi tunde millekski meelikõitvaks
- enamik sooviks sellistes tundides osaleda
- pooltel õpilastest on kogemusi mingite lihtsamat sorti videotöötlustarkvaradega

2.2 Korraldus

Siis, kui õppekursuse idee on selgelt arusaadav, eesmärgid püstitatud ja kursuse sihtrühm valitud, võib alustada kursuse korraldamisega (*joonisel 2, element 2*), mis koosneb õppevormi ja meetodi valimisest, tunnikava jaotusest ja tunnikava väljatöötamisest, ajakava paikapanemisest ning lõpuks õppematerjalide koostamisest.

2.2.1 Õpevormi valik

Korralduse etapi esimeseks aspektiks on õpevormi valik. Ebatraditsioonilisi õppevorme on väga palju. Vaadates kõiki videotundide positiivseid aspekte (lk 13-14), otsustati luua õppekursus just videotundide formaadis. Videotundide eri liikidest valiti videotund arvutiekraanil. Sellistes tundides näidatakse ette, mida tuleb teha. Sellisel juhul ei jää vahele ükski pisiasia, ja kui midagi jäi vahele või ununes, saab igal hetkel materjali juurde naasta ning korrata.

2.2.2 Meetodi valimine

Korralduse etapi teiseks aspektiks on meetodi valimine. Viimaste aastate jooksul on kasutusele

võetud ja katsetatud palju uusi õppimise ja õpetamise meetodeid, nende hulgast oli vaja valida oma sihtrühmale kõige sobivam. Autor läbi rääkis informaatika õpetajaga võimalike meetodeid ja oli otsustastatud kõrgkvaliteediga videotöötuskursuse paigutada DVD-ile. Kursus koosneb näitlikest videotundidest, mis õpetavad videotöötuse aluseid. Õppetunnid võib läbi viia praktiliselt, et materjal täielikult omandada. Kursus on ette nähtud pigem iseseisvaks õppimiseks kui rühmatööks, kuna iga inimene töötab erineva kiirusega ja videotundide üheks põhiliseks eeliseks ongi see, et tunni saab alati peatada ja korrata mingit momenti. Õppetöö hakkab toimuma arvutiklassis iseseisvalt, samas on õpetaja klassis olemas, kui läheb mingit abi vaja, näiteks tarkvara seadistamisel. Kursuse juurde kuulub ka toormaterjal; õpilase põhieesmärk on kursuse lõpuks luua toormaterjalist lühike muusikaline videofilm. Iga tunni (teemaga) saab valmis väike osa tervest videofilmist. Kursus aitab selgeks õppida videotöötuse programmi Windows Movie Maker abil. Saadud teadmised võimaldavad praktikas katsetada selle programmi kasutajasõbralikkust ja efektiivsust.

2.2.3 Ülesannete jaotus

Korralduse etapi kolmandaks aspektiks on ülesannete jaotus. On olemas mitu varianti ülesannete jaotuseks, näiteks mitme õpetaja vahel või õpetaja ja õpilaste vahel. Autori loodavas õppekursuses on ülesanded jaotatud kursuse disaineri, õpilaste ja Valga gümnaasiumi informaatikaõpetaja vahel. Autor loob õppematerjale ja küsimustike, õpilaste roll on küsitluste täitmises ja kursuse katsetamises, informaatikaõpetaja aga viib õppekursuse läbi ja vastutab analüüsiks vajalike andmete kogumise eest.

2.2.4 Tunnikava väljatöötamine

Korralduse etapi neljandaks aspektiks on tunnikava väljatöötamine. Tunni ülesehitust välja mõelda on ebatraditsioonilise tunni ettevalmistuse vahest vastutusrikkamaid ja raskemaid etappe. Stsenarium peab sisaldama järgmist:

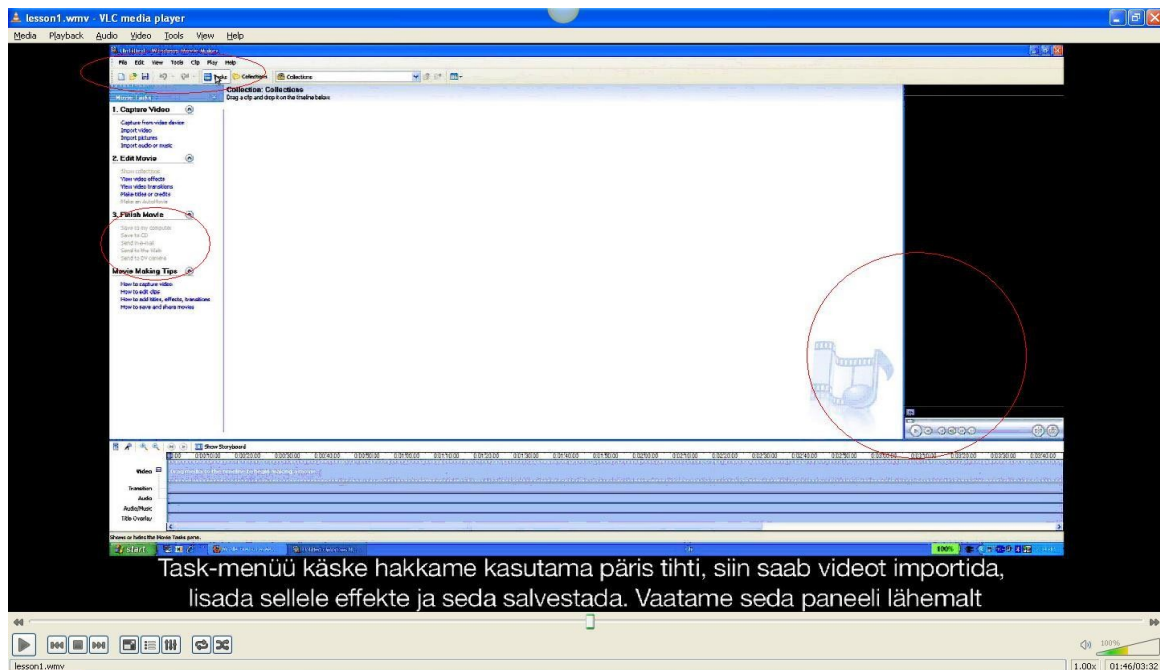
- tunni eesmärgid,
- juhtnõõrid tunni iga etapi läbiviimiseks,
- osalejate rollide ja vajalike vahendite (rekvisiitide) nimekiri.

Õppekursuse edukaks läbimiseks on igal õpilasel vajalik: personaal arvuti, Windows Movie Makeri tarkvara, toormaterjal videofilmide loomiseks (autor on selle kaasa pannud koos teiste õppekursuse tarvis vajalike materjalidega). Õpetaja on klassis abiks võimalike probleemide lahendamisel.

Õpilane vaatab õppevideot ja kordab nähtut. Õpilane ise otsustab, kas ta vaatab iga video lõpuni ja siis proovib nähtut korrata või kasutab “pausi” nuppu ning peatab õppevideo ja kordab selles osas nähtut, vaadates alles sis edasi.

Esimene teema – tööriistad

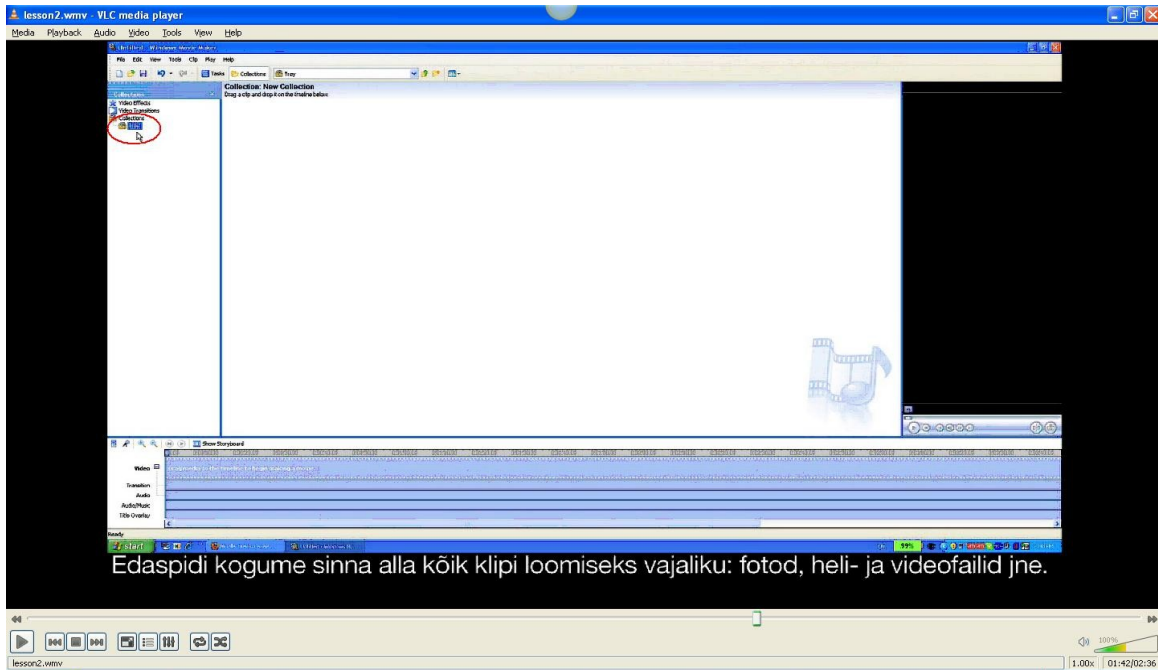
Esimese tunni eesmärk: Windows Movie Maker’i eri tööriistadega tutvumine. Pärast seda tundi peab kasutaja tundma programmi põhimenüüd: kasutajaliidese peamisi komponente, ajaskaalat ja eelläbivaatuse kuvarit (joonis 7).

Joonis 7: Esimene teema- Tööriistad

Teine teema- Uue projekti ja kollektsiooni loomine

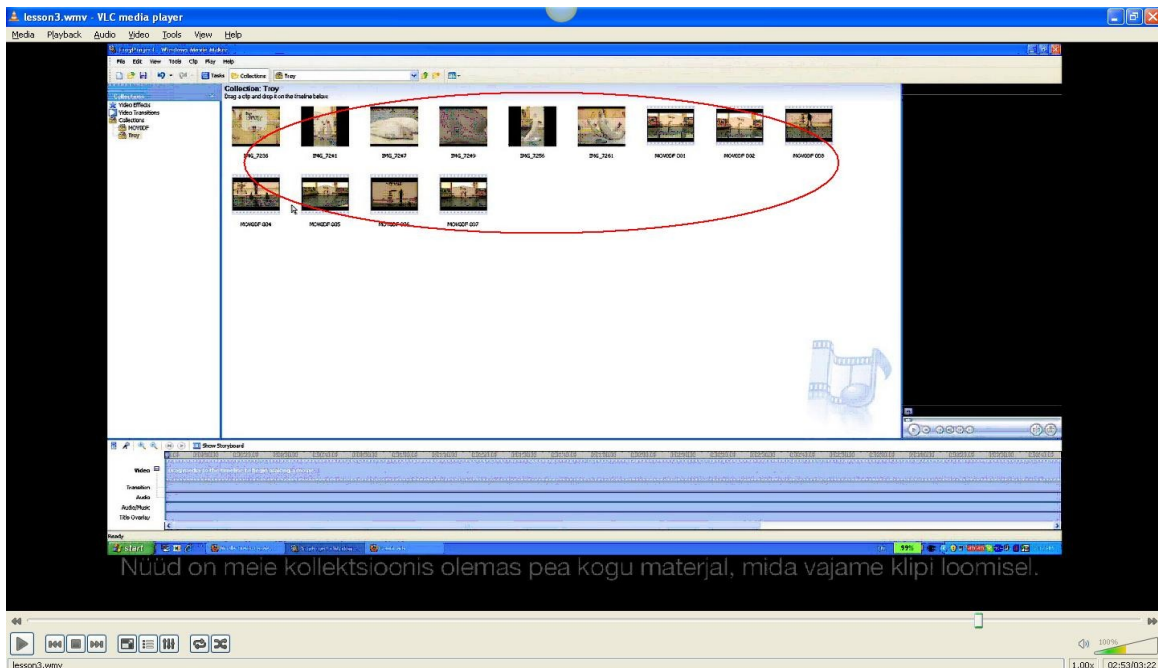
Teise tunni eesmärk: projekti Troy Project loomine, salvestamine, kollektsiooni Troy loomine. Tunni lõpus peab kursuslane oskama luua uut projekti ja selle raames uusi kollektsioone (joonis 8).

Joonis 8: Uue projekti ja kolleksiooni loomine

Kolmas teema- Failide importimine kolleksioonidesse

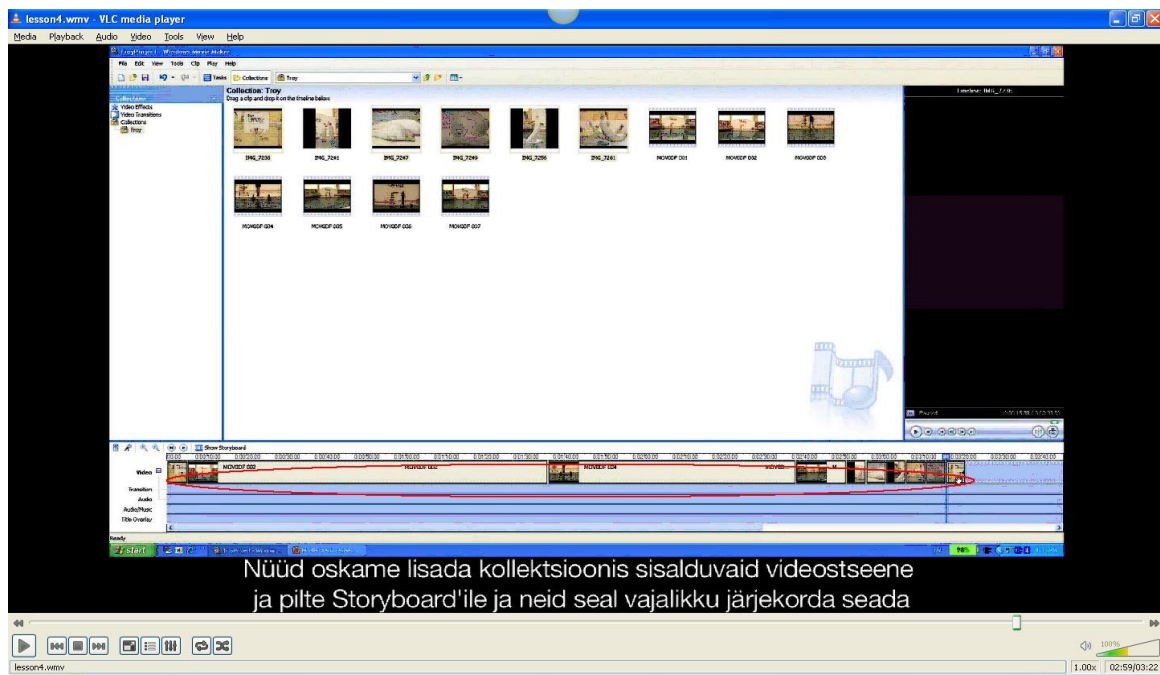
Kolmanda tunni eesmärk: audio- ja videofailide kolleksioonidesse importimise eri võimalused, vahendi Automatic Clip Generation tundmaõppimine. Tunni lõpus peab kursuslane oskama importida audio- ja videofaile kolleksiooni, kopeerida faile ühest kolleksioonist teise, oskama kasutada vahendit Automatic Clip Generation (*joonis 9*).

Joonis 9: Failide importimine kolleksioonidesse

Neljäs teema- töö Storyboardil

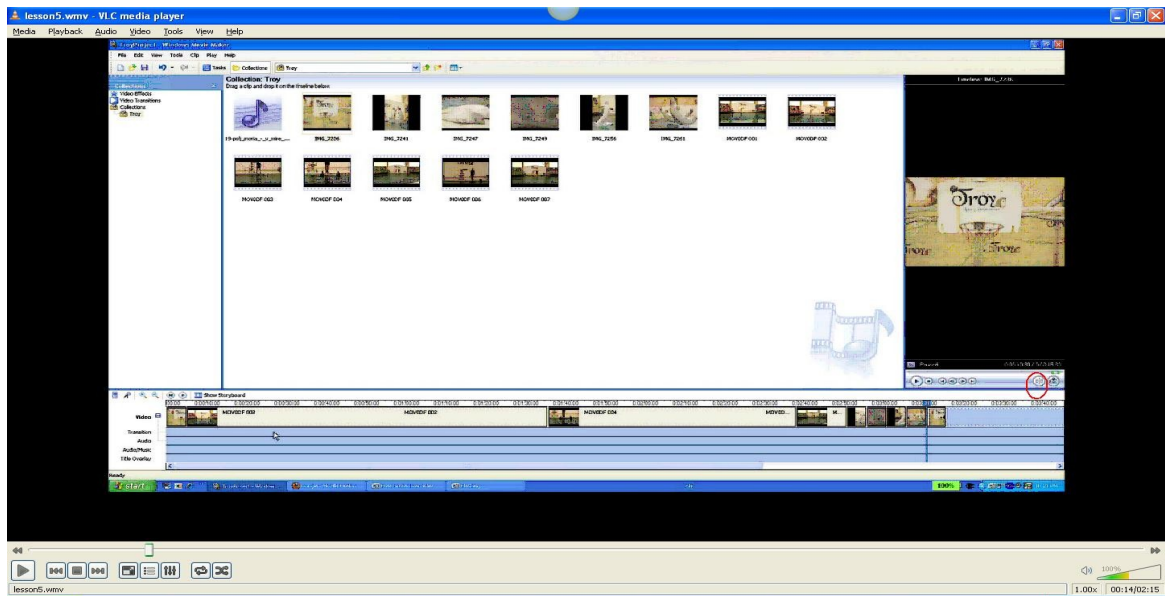
Neljanda tunni eesmärk: videostseenide lisamine Storyboard Timeline'i ja nende sealt eemaldamine, nende läbivaatamine Preview Manageri abil, piltide ja videostseenide omaduste vaatamine, failide järjestamine Storyboard'il. Tunni lõpus peab kursuslane oskama lisada kolleksioonis sisalduvaid videostseene ja pilte Storyboard'ile ja neid seal vajalikku järjekorda seada, samuti oskama vaadata kolleksiooni kuuluvate failide omadusi (joonis 10).

Joonis 10: Töö Storyboardil

Viies teema-Videostseenide osadeks jagamine

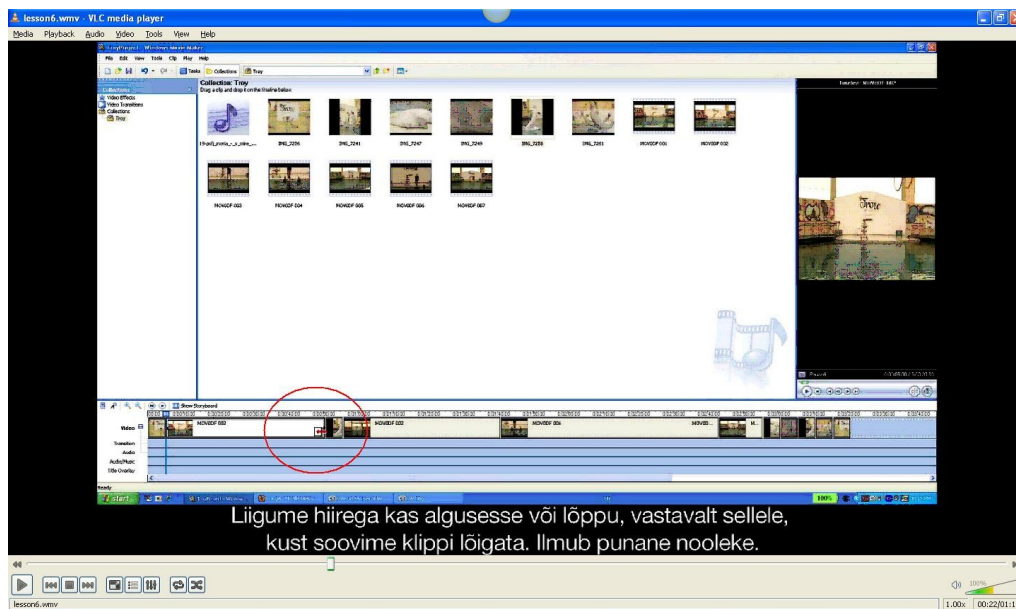
Viienda tunni eesmärk: videostseenide osadeks jagamine, piltide paigutamine stseeni keskele. Tunni lõpus peab kursuslane oskama paigutada pilte videostseeni keskele ja jagada stseene mitmeks lõiguks (joonis 11).

Joonis 11: Videostseenide osadeks jagamine.

Kuues teema-Videostseenide lõikamine

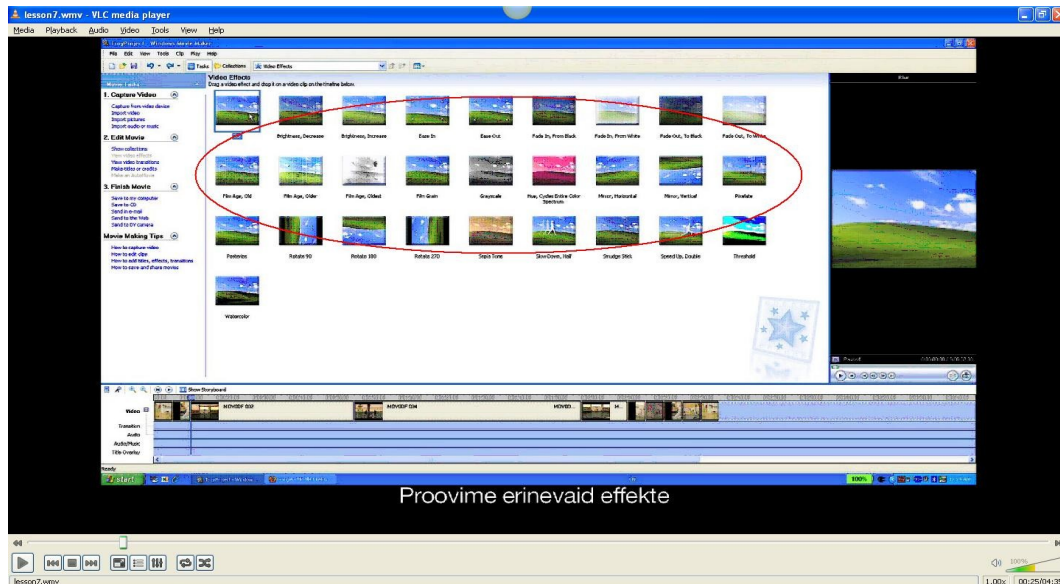
Kuuenda tunni eesmärk: videostseenides mittevajaliku koha äralõikamine kas algusest, keskelt või lõpust. Tunni lõpus peab kursuslane oskama videostseenist välja lõigata mittevajalikku kohta, näiteks kui salvestama hakati liiga vara või kui stseeni sattus midagi ebavajalikku (joonis 12).

Joonis 12: Videostseenide lõikamine

Seitsmes teema-Videofektid

Seitsmenda tunni eesmärk: videoefektide lisamine ja eemaldamine, tulemuse vaatamine Preview Manageri abil, efekti lisamine videostseeni kindlasse kohta. Tunni lõpus peab kursuslane oskama eemaldada ja lisada videoefekte nii tervikstseenile kui ka ainult osale sellest (joonis 13).

Joonis 13: Videofektid

Kaheksas teema-Video üleminekud

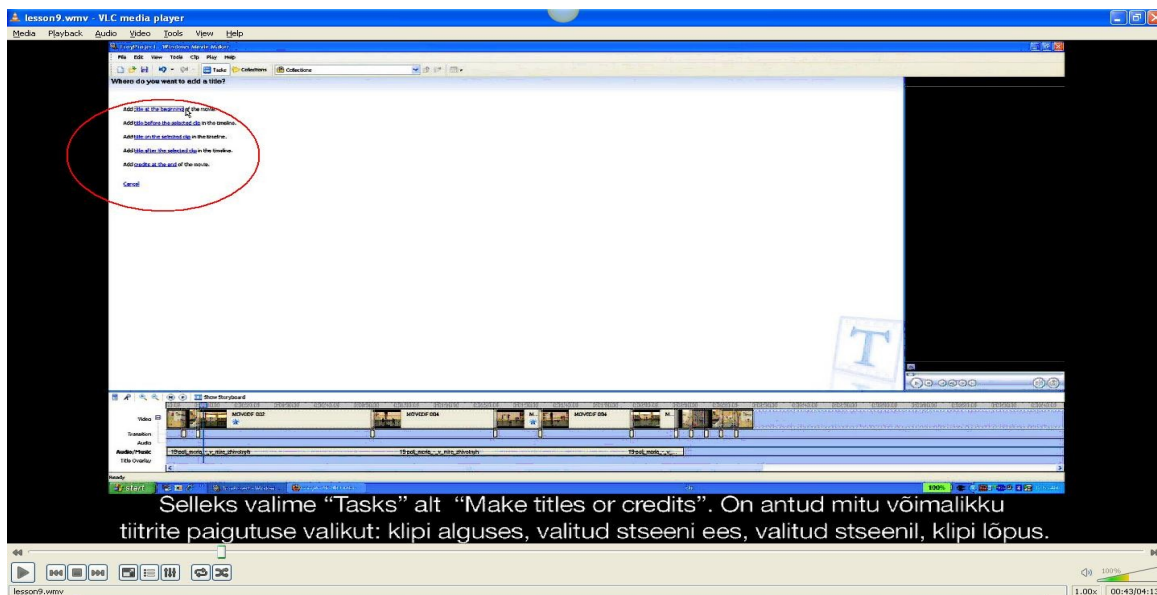
Kaheksanda tunni eesmärk: mitmesuguste üleminekute lisamine stseenide vahele, heli lisamine Storyboard'il. Tunni lõpus peab kursuslane tundma eri üleminekuid, oskama neid paigutada videostseenide vahele, aga ka oskama lisada klipile heli (joonis 14).

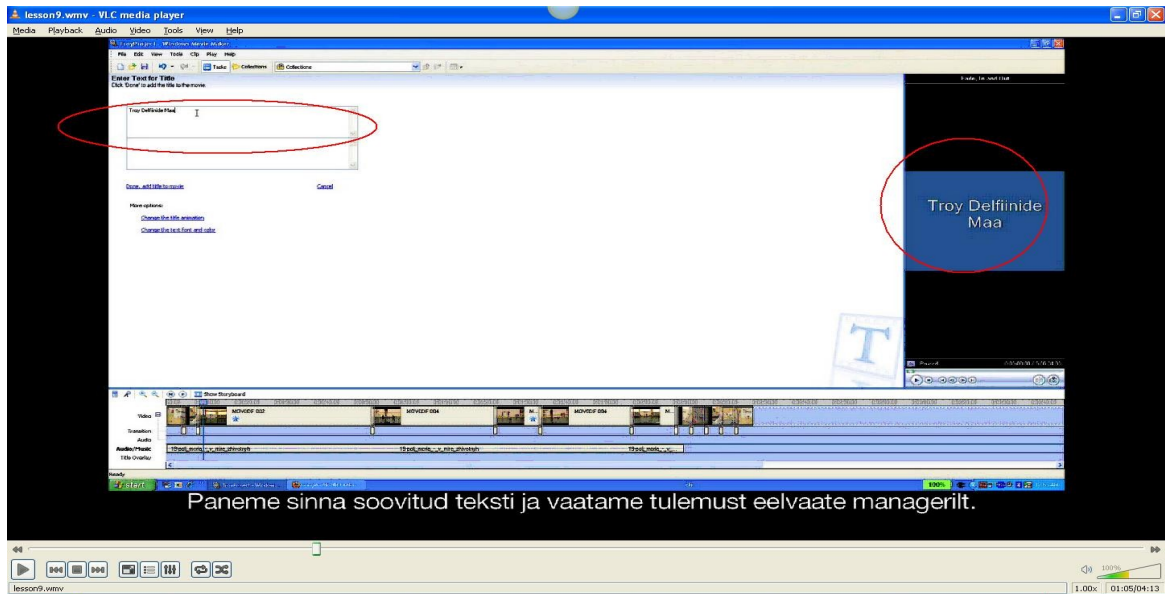
Joonis 14: Videoüleminekud

Üheksas teema- Subtiitrid

Üheksanda tunni eesmärk: subtiitrite ja tiitrite lisamine. Tunni lõpus peab kursuslane oskama lisada subtiitrid ja tiitrid klipi mis tahes kohta, muuta tiitri stiili, kirja suurust ja asukohta ning oskama lisada tiitritele animatsioone (joonis 15).

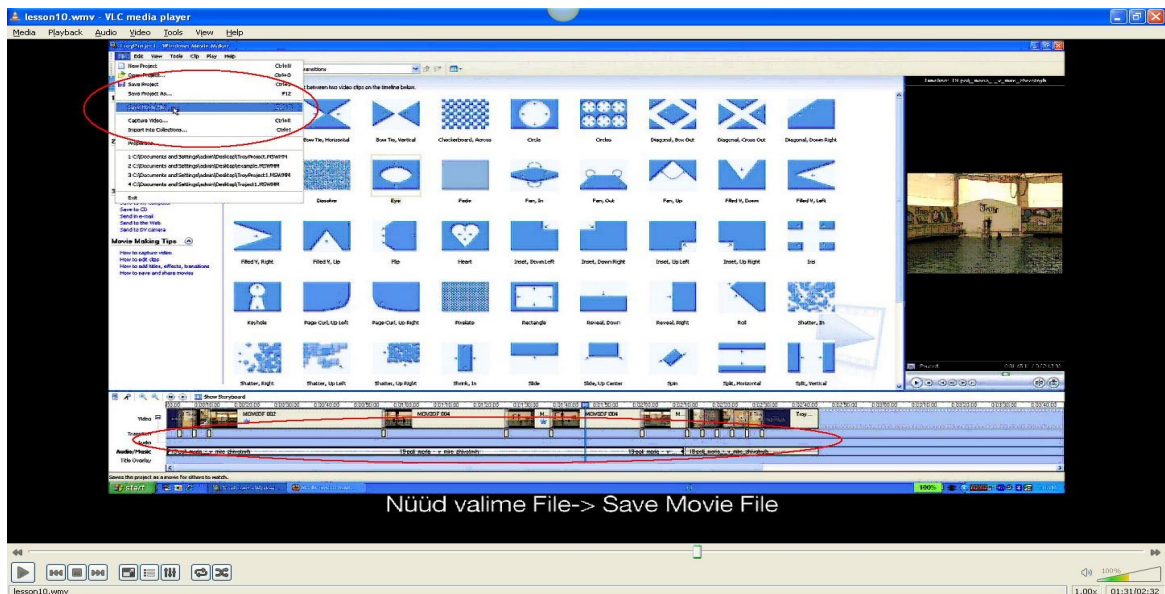
Joonis 15: Subtiitrid

Joonis 16: Subtiitrid 2

Kümnes teema- Lihvimine

Kümnenda tunni eesmärk- filmi lihvimine, siin teeme viimaseid muudatusi meie filmis, vaatame üle, kas kõik on nii nagu tahame, lisame efekti, et muusikaline üleminek oleks ilusam.

Joonis 17: Lihvimine

2.2.5 Ajakava paikapane

Ajakava paikapane on korralduse etappi viies aspekt. Sel etapil tuleks kindlaks määrata ebatraditsioonilise tunni läbiviimise aeg. Kõigepealt – kas see on eraldi tund või terve seeria tunde mitme päeva jooksul. Autor otsustas luua just õppekursuse, see tähendab mitu omavahel seotud videositlust. Küsimusega, kui palju videositlust saaks pakkuda lastele katsetamiseks, pöördus autor Valga Gümnaasiumi informaatika õpetaja poole. Koos temaga otsustati, et kõige parem oleks luua kaheksa kuni kümme kaheksa- kuni üheksaminutilist tundi, seega võiks neid katsetada kahe tavalise 45-minutilise koolitunni ajal. Tunnide plaan oleks selline:

- 8–9 min esimene videotund koos ülesandega
- 8–9 min teine videotund koos ülesandega
- 8–9 min kolmas videotund koos ülesandega
- 8–9 min neljas videotund koos ülesandega
- 8–9 min viies videotund koos ülesandega
- Vaheaeg
- 8–9 min kuues videotund koos ülesandega
- 8–9 min seitsmes videotund koos ülesandega
- 8–9 min kaheksas videotund koos ülesandega
- 8–9 min üheksas videotund koos ülesandega
- 8–9 min kümnes videotund koos ülesandega

2.2.6 Õppematerjalide loomine

Õppematerjalide loomine on korralduse etapi kuues aspekt. Kuna autor tegeles õppematerjalide loomisega põhitöö kõrvalt, võttis see päris kaua aega. Kümme videotundi said valmis kahe kuuga. On oluline anda endale aru, et videokursuse loomine on väga ajamahukas, eriti kui teete seda esimest korda. Väga oluline on ka koostada tunde järjest. Alles siis, kui esimene tund on valmis ja selle loomise käigus kerkinud probleemid lahendatud, asuda teise tunni juurde. Muidu võib juhtuda, et ühtesid ja samu probleeme tuleb lahendada kõigi tundide puhul, millega kaotatakse palju aega. Enne õppekursuse sisu juurde asumist kaalus autor seda, milline peaks kursus olema, et see tõmbaks õpilaste tähelepanu, pakuks rahulolu ja oleks neile huvitav algusest lõpuni. Ühest küljest ei ole videokursus koolides veel kuigi tavaline õppemeetod, ent samal ajal sõltub palju sellest, kuidas kursus on koostatud. Näiteks, kui kohe kursuse alguses anda rohkelt teooriat, hajub õpilaste tähelepanu, kaob huvi. Selleks, et õppevideo oleks huvitavam, otsustas autor kasutada videokursuse

puhul süžeed, sarnast nendega, mida kasutatakse arvutimängudes, tõmmates sellega kohe õpilaste tähelepanu.

Süžee

Peaaegu iga arvutimäng algab süžeeaga: väikene sissejuhatav klipp, mis häälestab meid mängukeskkonnale. Riigi vallutamine, riigi lagunemine, võluri süüd jne. Meil tekib huvi, sest klipp lõpeb küsimusega või üleskutsega tegevusele. Ja hakkame mängima. Autori arvates on täiesti võimalik kasutada õppevideo puhul süžeed. See võib olla üks kuni paariminutine klipp kursuse alguses üleskutsega tegutsema, ent võib ka koostada mitu klippi, näiteks kursuse iga osa alguseks.

Autori tehtud klipis on sõprade lugu, kes kohtuvad hommikul jäähallis, lõbutsevad koos, teevad telefoni abil pilte ja videoid. Võetud videot töödeldakse seejärel Windows Movie Makeris ja saadetakse sõpradele Skype'i vahendusel. Kõike seda võimaldab nüüdisaegne tehnoloogia teha kiiresti ja kergelt. Sissejuhatava klipi eesmärk on õpilastes huvi äratada ja neid tegutsema innustada.

Millist tarkvara ja arvutit valida õpilastele video töötlemiseks?

Mida vajab õpilane, kes soovib luua huvitavat videoklippi ja ka videotundi? Autori arvates ei lähe palju vaja:

- tööks sobiv arvuti
- valida välja montaažitarkvara
- tõmmata video videokaamerast või telefonist arvutisse
- lõigata videofail lõikudeks
- liita tükid filmiks, valmistades üleminekud
- lisada tekst
- lisada mõnedele lõikudele helitaust
- salvestada videofail DVD-pleieri jaoks sobivasse vormi

Millist arvutit läheb tööks vaja?

Enne videoga töötamiseks vajaliku tarkvara valikut tuleb selgeks teha, millisele arvutile see sobib ja millise konfiguratsiooniga arvuteid Eesti koolides ning konkreetselt Valga gümnaasiumis kasutatakse.

- Protsessor – mõjutab kõike videotöötluste puhul. Eriti oluline on selle jõudlus kujutisele kõiksugu filtrite lisamisel. Kui valmis filme kavatsetakse säilitada MPEG formaadis, sõltub just protsessori võimsusest MPEG-failide loomise kiirus. Autori arvates piisab harrastajatele

mõeldud videotöötlustarkvaraga töötamiseks Celeron 2Ghz protsessorist, professionaalidele mõeldud videotöötlustarkvaraga töötamine eeldab aga core 2 duo protsessorit hea videokaardiga

- Operatiivmälu – mõjutab samuti tugevasti kogu protsessi. Mida enam mälu, seda kiiremini videotöötlustarkvara töötab.
- Videokaart – tavalistes harrastajate filmides ei ole tiitrite ega üleminekute ajaline kestus kuigi pikk, mistõttu ei maksa soetada kõige võimsamaid ega kallimaid videokaarte, ent Direct3D ja OpenGL peaks olema võimaldatud
- Kõvaketas – mida mahukam, seda parem. Kõvakettal ühe megabaidi info hoidmise hinna pidev langus tähendab, et juba on küllalt soodsalt kättesaadavad 80–120-gigabaidised kettad
- Emaplaat – sellelt nõutakse vaid üht: stabiilsus, vastupidavus ja kõigi nende funktsioonide toetamine, mida võimaldavad mikroskeemid, millele konkreetne emaplaat on üles ehitatud
- Kuvar – tasuks valida vähemalt 24-tolline kuvar minimaalse resolutsiooniga 1440 x 900

Tarkvara valik

Tänapäeval võimaldavad pea kõik videotöötlusprogrammid videoga töötamise põhivõtteid, nagu videofaili lõikamine, lõikude filmiks liitmine, luues lõikude vahele üleminekud, helitausta või teksti lisamine lõikudele. Siiski võib need programmid liigitada kolmeks:

- harrastajate (asjaarmastajate)
- poolprofessionaalsed
- professionaalsed

Asjaarmastajate programmid

Selles kategoorias põhilised on Windows Movie Maker и MPEG Video Wizard DVD tarkvarad.

Tuntumaid selle alajaotuse programme on Windows Movie Maker, mis on kaasas operatsioonisüsteemiga Windows.

Windows Movie Maker programmi head küljed:

- Windows Movie Maker on tasuta
- on kaasas operatsioonisüsteemiga Windows, seega alati käepärast
- lihtne omandada

Windows Movie Maker halvad küljed:

- igav interfeis
- ebastabiilsus
- failiformaatide piiratus. Windows Movie Makeri puhul saab valida mis tahes ekspordiformaadi tingimusel, et see on .wmv

MPEG Video Wizard DVD head küljed:

- mugav ja arusaadav interfeis
- oskab töötada mpg-failidega ilma neid tihendamata ja säilitades algse kvaliteedi. See on parim valik kõvaketaste või DVDdega videokaamerate puhul
- Töökindlus. Selle programmiga töötades ei ole vaja muretseda projektide säilimise pärast, kuna programmi on üsna raske kinni jooksutada

Peamiseks MPEG Video Wizard DVD miinuseks on kodeeringu madal kvaliteet. Programm suudab töötada videoga ilma ümber kodeerimata ja antud kvaliteediga tuleb leppida, kuna see tarkvara kodeerib üsna kehvasti. Märkatavam on see videole tiitrite lisamisel või üleminekul staatilisele kujutisele.

Poolprofessionaalsed programmid

Siia alla liigituvad enam tuntutest Pinnacle Studio, Vegas Movie Studio ja Adobe Premier Elements.

Pinnacle Studio

Tugevatest küljedest peaks nimetama mugava ja arusaadava ekraanipildi. Programmi loojad on püüdnud seda võimalikult lihtsustada ja eemaldada kõik üleliigse. Programm koondab kõiki peamisi montaaži aspekte, ja mitte ainult neid. Kui on kasutada koos kõigi lisadega versioon, võib muude pilditöötlusprogrammide olemasolu unustada (sh Photoshopi). Ühest ja samast programmist piisab, et video kaamerast arvutisse tõmmata, lõigata vajalikud lõigud, lisada heliefektid, kaotada punasilmsus, lisada filtrid, tiitrid, üleminekud, seejärel koostada animeeritud DVD-menüü ja salvestada see kõik diskile. Veel on see varustatud kolmemõõtmeliste üleminekute galeriaga (Hollywood Effects).

Pinnacle Studio puudused:

Müügiedule orienteerituse tõttu on programmi kõik versioonid pisut viimistlemata. Montaažioskuse kõrval tasub arendada intuitsiooni, et tabada ära, millal programm võib kinni joosta. Või siis

kujundada harjumus pooleliolevat projekti võimalikult sageli salvestada. Programm on odav. Seda võiks lugeda plussiks, kui ei oleks üht “aga”. Hinna madalal hoidmiseks on kokku hoitud väljamaksetelt ja eraldistelt standardite õiguste omanikele. Video vallas on neid aga palju. Selle tõttu on meil programm, millel enamiku standardite seisukohalt on oma alternatiiv. Oma mpeg-kodeeringu variant, DVD-spetsifikatsiooni oma variant, mitmerealise heli oma variant. Selle tõttu ei pruugi Pinnaclega töödeldud DVDD mõningates olme-DVD-mängijates avaneda. See ühildamatuse probleem esineb mõne muugi programmi puhul, kuid Pinnacle puhul on see eriti märgatav (Jan Ozer, „Pinnacle Studio 9 for Windows: Visual Quickstart Guide“, 2004).

Vegas Movie Studio

Sony-kompaniil on professionaalidele mõeldud videoredaktor Sony Vegas. Harrastajate videotöötlustarkvara vastu huvi kasvu laineharjal tõi Sony välja selle programmi lihtsustatud versiooni ja nimetas selle Vegas Movie Studio'ks. Interfeis on mõlemal programmil üsna sarnane, nii et neid võib omavahel segamini ajada. Mõte oli suurepärase: inimene alustab Vegas Movie Studio soetamisest. Selle puhul on kõik lihtne ja arusaadav. Kui soovib midagi tõsisemat, võib probleemideta üle minna Vegase kasutusele.

Ei mingit probleemi interfeisi ega arusaamatute funktsioonidega. Just interfeis on Sony Vegas Movie Studio suurepärasemaid omadusi – see võimaldab peaaegu kogu aeg hoida silma all kõiki peamisi tööriistu, raiskamata aega nende otsimisele menüüst.

Adobe Premiere Elements

Adobe Premiere Elements – on Adobe kompanii videoredaktor. Versioon Elements on mõeldud kodukasutajale, ent võimaldab sellest hoolimata luua väga hea kvaliteediga videoklippe, kasutades visuaalseid efekte ja suurt valikut tööriistu (sealhulgas automatiseeritud). Adobe Premier Elementsi puhul köidab kohe tähelepanu interfeisi läbimõeldus.

Video ülevaatomiseks toimetamise käigus on sisse ehitatud pleier. Kergesti on kättesaadavad tööriistad video lõikamiseks, teksti lisamiseks. Programm võimaldab kasutada suurt hulka igasuguseid filtreid. On ka terve hulk videolõikude üleminekuid, mida saab rühmitada. Nende hulgas on üleminekuid 3D-efektiga, lahustumisega, lehekülje keeramine, slaidid, eriefektid jm. Spetsiaalsete tööriistade abil saab lisada tiitrid, clipartid, kasutada video vormistamiseks eri teemasid. Loodud videosalvestised saab säilitada vaatamiseks arvutis või mobiiltelefonis (Adobe Creative Team, Adobe® Premiere® Elements 7 Classroom in a Book®, 2009).

Professionaalsed videotöötlustarkvarad

Adobe Premier Pro on Adobe Premiere'i eelkäija, mis lasti välja 2003. aastal. Ehkki esimest kahte Premiere Pro versiooni toetas vaid operatsioonisüsteem Windows, jookseb Premiere CS3 nii Windowsi kui ka Mac OS operatsioonisüsteemidel. Vastavalt <http://www.freelearn110.com/> andmetele kasutavad Premiere Pro'd telekommunikatsiooni ettevõtted, nagu näiteks BBC. Adobe Premier Pro suureks plussiks on asjaolu, et see programm lõimub hästi Adobe After Effects'i ja Adobe Photoshop'iga.

Final cut pro- praegu kuulub USAs pea pool videotöötlustarkvara turuosast just sellele programmile. Seega pole sugugi imestada, et 2010. aastal Oscari nominentideks olnud dokumentaalfilmidest oli üheksal juhul kümnest film monteeritud just Final cut pro'ga. („Final Cut Pro the Apple of Oscar's eye“, 2010) Programmi suure populaarsuse põhjuse peitub lihtsuse ja töömugavuse ühendatuses programmi professionaalsete võimalustega, mis lubab luua peaaegu mis tahes sisu alates koduvideotest iPhone'i jaoks kuni Holliwoodi filmideni.

Kuidas välja selgitada, milline programm sobib kõige paremini põhikooliõpilastele?

Eelkõige on tähtis see, et sugugi iga kooli käsutada ei ole core 2 duo protsessoriga arvuteid. Kaalukaimaks argumendiks on ka sihtrühm, kes seda programmi kasutama hakkab. Arvestades asjaolu, et meie sihtrühmaks olid 7.–9. klasside õpilased, läks meil eeskätt vaja tasuta, samas kergesti selgeks õpitavat programmi. See tähendab, valida sai peamiselt asjaarmastajatele mõeldud programmide hulgast. Kas Windows Movie Maker või MPEG Video Wizard DVD? Arvestades seda, et Windows Movie Maker on vaikimisi olemas kõigis operatsioonisüsteemi Windows kasutatavates arvutites, on see ilmselt kõige loogilisem valik põhikooliõpilastele videotöötlustarkvara õpetamiseks. Seega autori valik langes programmile Windows Movie Maker.

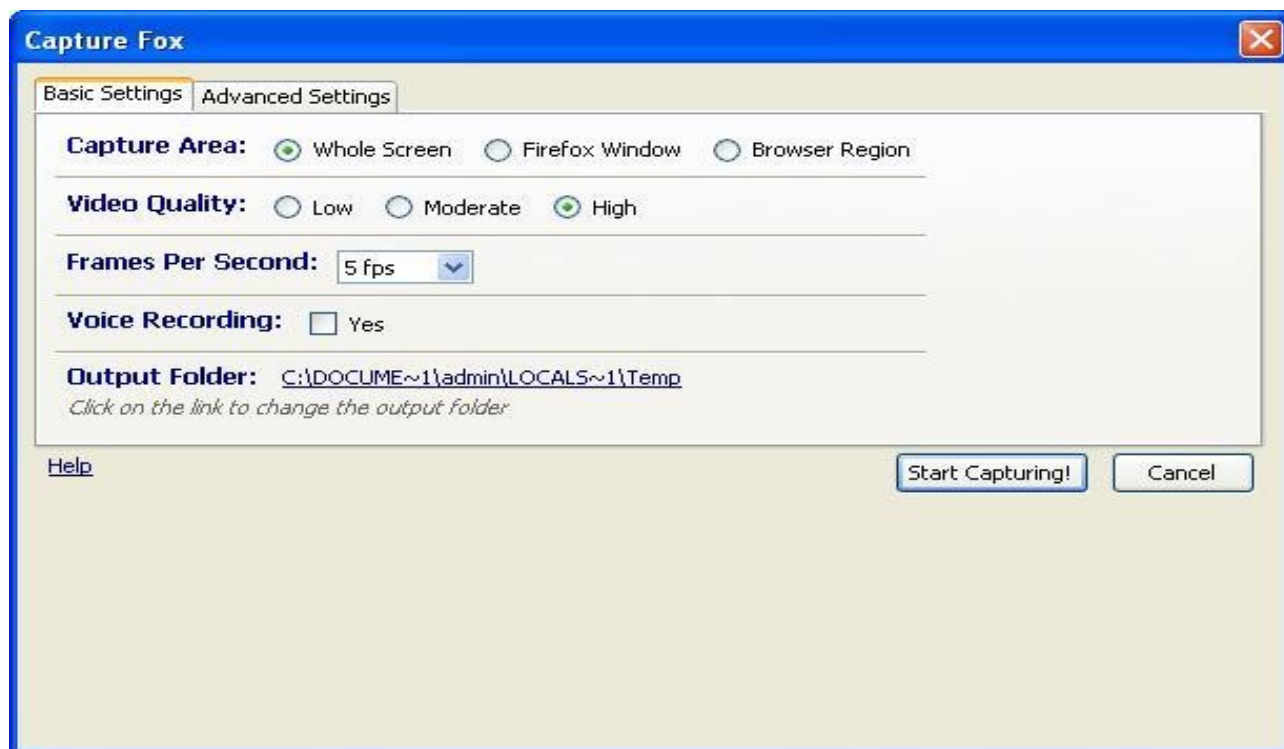
Windows Movie Makeri programmi lihtsust ei tohiks pidada selle puuduseks, pigem vastupidi. Programm pakub järgmisi võimalusi:

- Lihtne ja intuiitselt mõistetav interfeis
- Võimalus luua kõrge kvaliteediga filme.
- Võimalus luua kujutistest slaidiesitus.
- Võimalus saada video kas digi- või analoogsalvestisest.
- Paljude videokaamerate, nii analoog- kui ka digikaamerate tugi.

- Võimalus videot lõigata ja kleepida.
- Võimalus lisada üleminekuid, pealkirju ja subtiitreid, heliriba.
- Pildi ja heli võimalikult hea kvaliteedi säilitamine nüüdisaegse Windows Media tehnoloogia abil.
- Võimalus sätestada loodava filmi kvaliteeti.
- Võimalus filmi säilitada otse videokaameras.

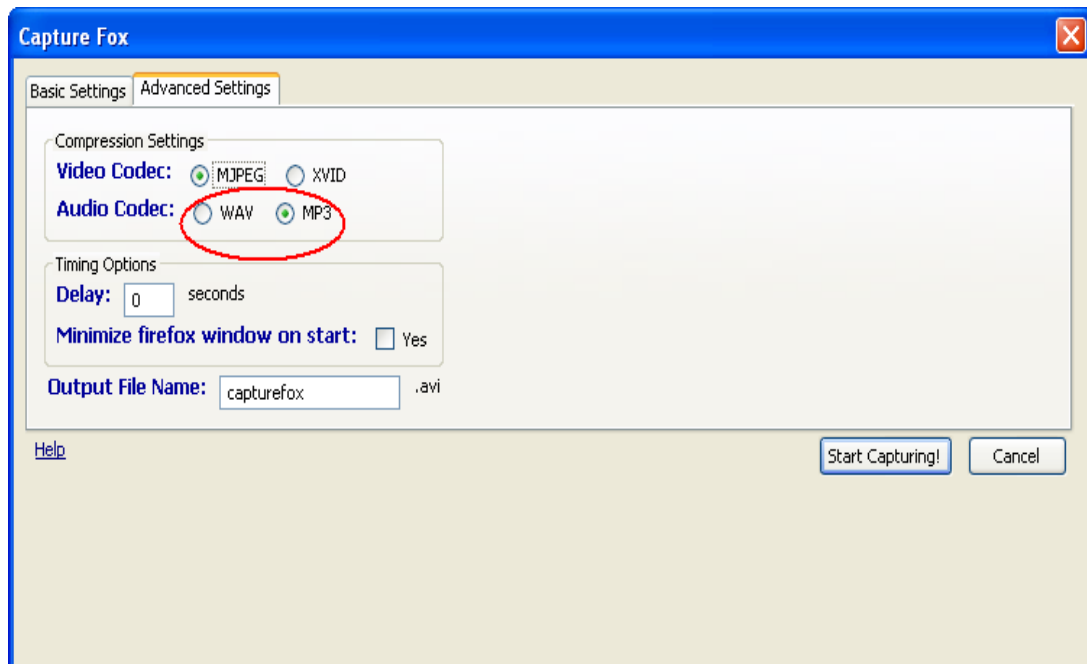
Ekraanisalvestus

Siis kui tunnikava on välja töödeldud, õpilastele sobiva tarkvara valik tehtud, võiks alustada ekraanisalvestamisega. Tänapäeval on palju võimalusi ja tarkvarasid ekraanipildi salvestamiseks. Autor proovis mõned neist: CamStudio, JingProject ja CaptureFox. CamStudio ja JingProject suuremad plussid seisnevad selles, et on võimalik salvestada mis tahes tarkvarapaketi akna sisu, määrates salvestatava ala suuruse käsitsi. Samas miinuseks oli see, et katsetamise ajal tekkis mõlemal probleem töökindlusega (jooksid kinni), seega valis autor ekraanisalvestuse jaoks Capture Fox'i, mis on Firefox'i tasuta lisa. See vahend oskab töötada ühes kolmest režiimist: kogu ekraanipildi salvestamine, Firefox'i parajasti avatud akna salvestamine või brauseri kindla piirkonna salvestamine. Autor valis neist kogu akna salvestamise. Rakenduse sätetest saab valida video salvestamise kvaliteeti (madal, keskmine, kõrge), aga ka kaadrite arvu sekundis (ühest viieni) (joonis 18).

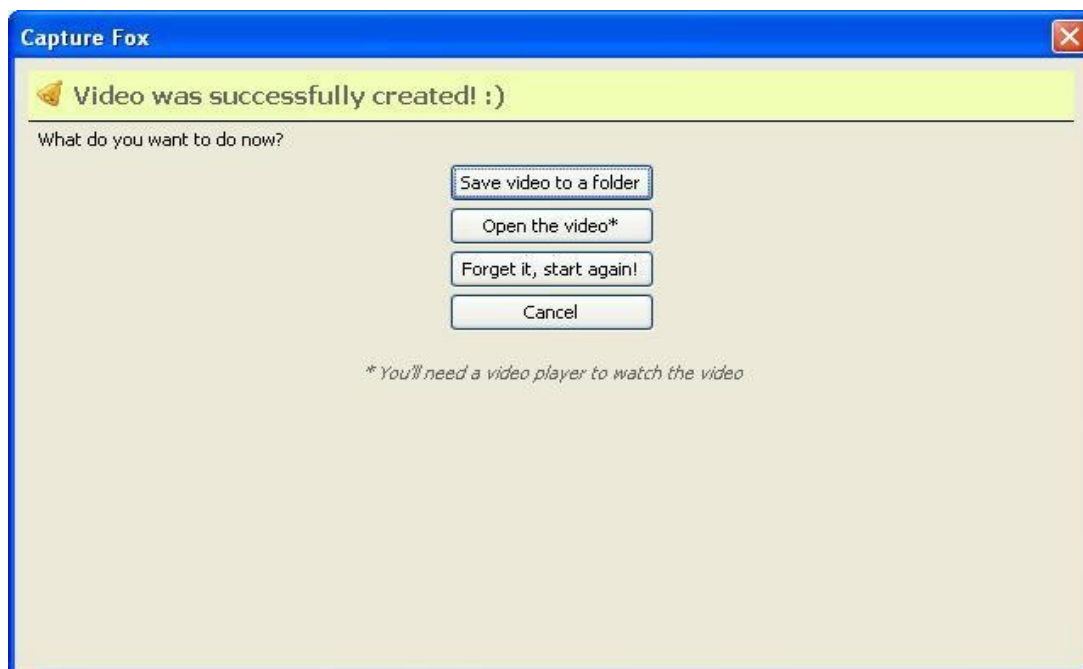
Joonis 18: Capture Fox salvestamise kvaliteet

Salvestamiseks kasutatakse koodekeid MJPEG või XVID (esimest toetab Windows vaikimisi, teine tuleb eraldi paigaldada). Vajadusel võimaldab Capture Fox salvestada mitte ainult videot, vaid ka heli mikrofoni. Heli saab salvestada WAV või MP3 formaati (joonis 19).

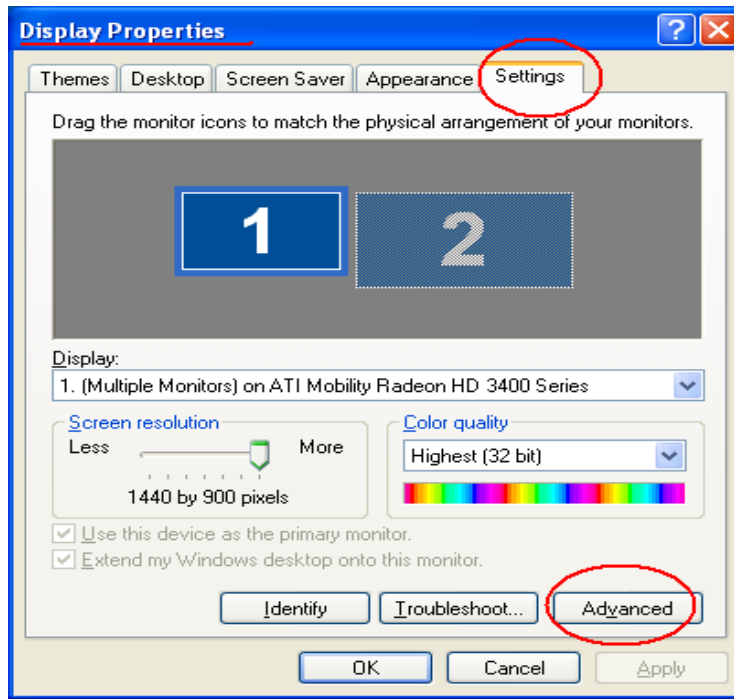
Joonis 19: Capture Fox heli salvestamine

Salvestamine käib brauseri olekuribal paikneva ikooni abil. Päraste seda, kui video on salvestatud ajutisse kausta, soovib Capture Fox seda vaadata, seejärel aga kettale salvestada või eemaldada (joonis 20).

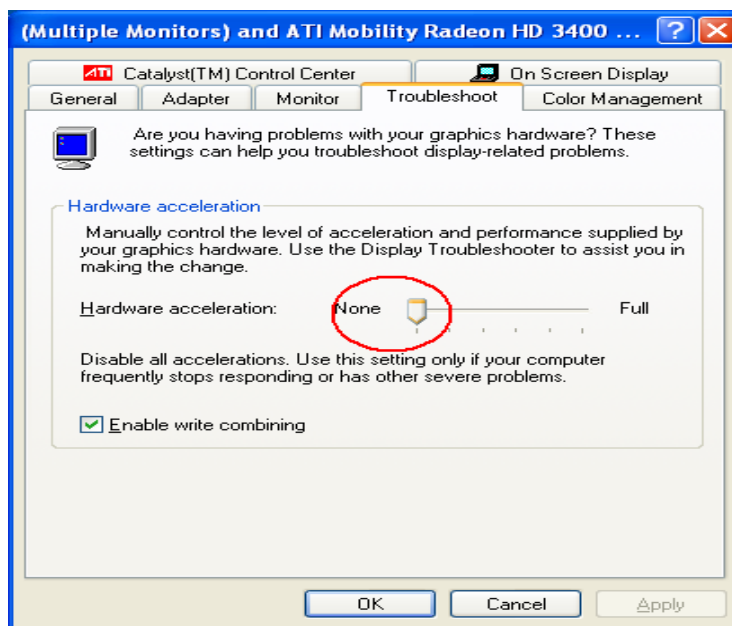

Joonis 20: Capture Fox-is ekraanisalvestuse salvestamine

Ekraanisalvestuse ajal märkas autor probleemi: selgus, et Windowsi operatsioonisüsteemis on viga ja video asemel salvestatakse must ekraan, mis tähendab, et pole näha, mis toimub Preview Manager'is. Pärast mitut katset leidis autor probleemile lahenduse. Graafikakaardi seadetes tuleb välja lülitada Hardware Acceleration (joonised 21, 22).

Joonis 21: Hardware Acceleration

Joonis 22: Hardware Acceleration

Videokursuse montaaž

Pärast Capture Foxi abil kõigi videotundide salvestamist oli järg selle käes, et monteerida need terviklikeks videofilmideks. Seda võis teha mis tahes montaažiprogrammide abil, aga autor valis selleks temale juba tuttava programmi Final Cut Pro.

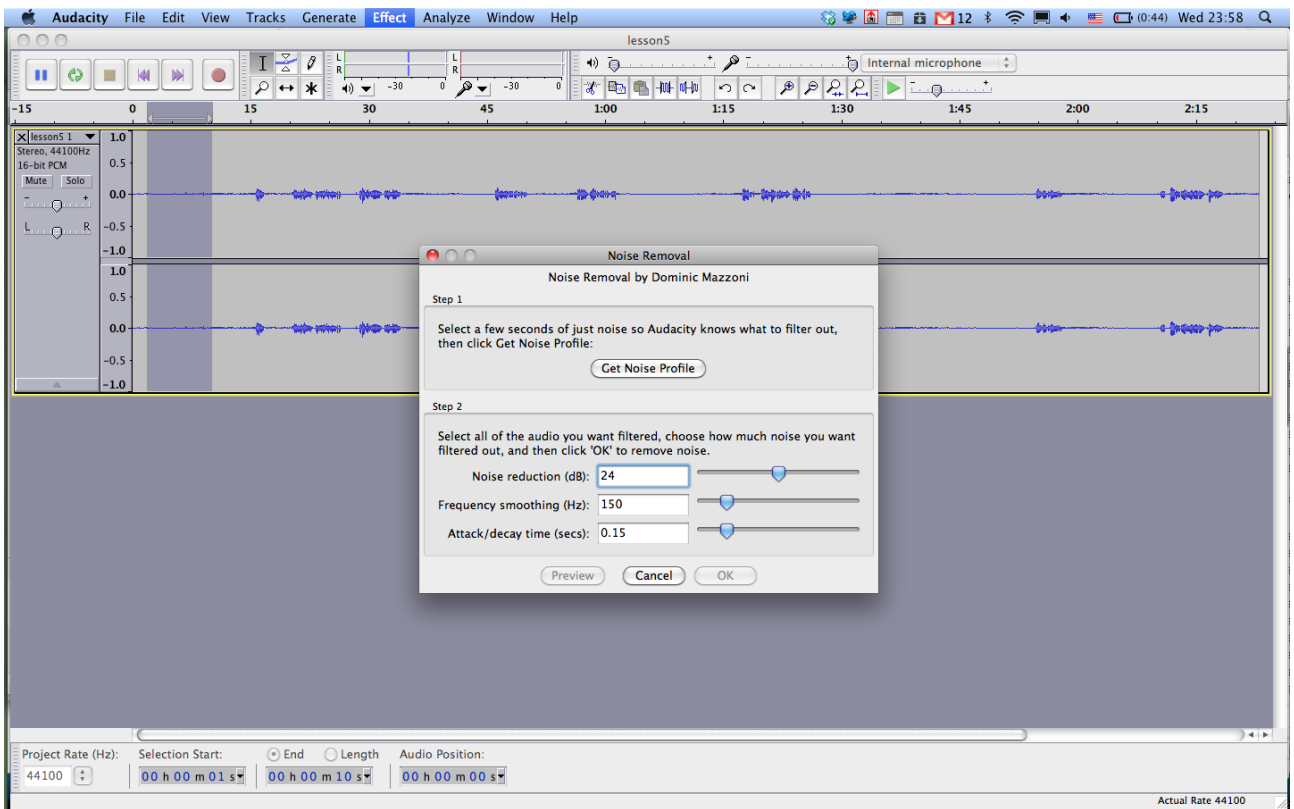
Final Cut Pro töötab AVI-failidega, samas valmis videotundi säilitab Final Cut Pro MOV-formaadis. Kuna MOV-faile saab ette mängida ainult programmiga Quick Time, mis ei kuulu Windowsi standardkomplekti, otsustas autor MOV-failid konvertida WMV-deks, mida saab mängida Windowsi standardkomplekti kuuluva programmi Windows Media Player abil, ilma spetsiaalsete pluginateta. Seega autor oli kindel, et õpilastel ei tekki probleeme videokursuse mängimisel.

Heli salvestamine ja redigeerimine

Kõige raskem kursust monteerides oli heli lisamine filmile. Esiteks – tähtis oli diktori hea diktsioon ja õigehääldus. Teiseks – tuli eemaldada taustamüra, kahjustamata seejuures helikvaliteeti.

Autor kasutas heli salvestamiseks ja redigeerimiseks Audacity tarkvara. Audacity on tasuta ja avatud lähtekoodiga tarkvararakendus. See töötab operatsioonisüsteemidel Mac OS X, Microsoft Windows, GNU/Linux jt. Esiteks oli autoril vaja programmi heli salvestamiseks, selleks kasutati töös salvestamist mikrofoni abil. Autor kasutas võimalust eksportida failid mp3-deks, kuna wav-formaati jättes oleksid need liiga mahukad. Mp3 formaat võimaldab faili mahtu vähendada ilma et kvaliteet eriti kannataks. Patentide tõttu ei saa Audacityga otse mp3-e kodeerida, selleks on vaja paigaldada lisaplugin Lame. Audacity ametlikul kodulehel on selle paigaldamise õpetus. Paljudest heli redigeerimise võimalustest valis autor ebavajalike osade eemaldamise, näiteks kui oli aja lahti saada ebavajalikest pausidest.

Selleks avame kõigepealt faili Audacityga, valime „vaikuse“ ja *Effects* alt *Noise removal*. Valime kogu heliriba, kasutame jälle *Noise removal* ning jätkame standardsete sätetega, vajutades OK. Nii kõrvaldame heliribalt tausta staatilise müra (*joonis 23*).

Joonis 23: Müra eemaldamine

3 Õppekursuse läbiviimine ja analüüs

3.1 Õppekursuse edastamine ja läbiviimine

Autor peab läbi mõtlema, kuidas kokku lepitud ajaks üle anda koostatud õpematerjalid koos seletustega. Kavas on anda videokursus Valga gümnaasiumile DVD peal, kus on sissejuhatav videoklipp, toormaterjal ülesande tegemiseks, videotunnid ise.

Kuigi see on videokursus, läheb ikkagi vaja kedagi, kes kontrolliks, et igapähe oleks vajalik tarkvara, failid jne. Autor leppis Valga gümnaasiumi informaatika õpetajaga kokku, et õpetaja aitab videokursust korraldada märtsis 2011. Autori loodud videokursust katsetati informaatikatunni raames Valga gümnaasiumi üheteistkümnendas klassis, mille puhul oli tehtud ka sihtrühma analüüs. Ette oli nähtud iseseisev töö klassis, õpetaja oli samal ajal kohal, juhul kui äkki läheb mingit abi vaja. Enne koos õpilastega kursuse katsetamist proovis õpetaja videokursuse ise läbi teha, ja alles siis, kui oli veendunud selle töökindluses, edastas selle õpilastele.

3.2 Andmete kogumine

On vaja valida kõige sobivam olemasolevatest andmete kogumise viisidest (näiteks: küsitlus, intervjuu, vaatlus). Autorile tundus kõige sobivamaks korraldada küsitluse. Küsimustike vorm valiti, kuna oli vaja koguda osalejate mõtteid ja arvamusi. Selleks autor kasutas küsitluskeskkonda SurveyMonkey, kus koostas lihtsa küsitluse, mille õpilased täidavad ja autor analüüsib tulemusi. Küsimustik asub siin: <http://www.surveymonkey.com/s/2C8ZKYJ>

3.3 Analüüs

Ebatraditsioonilise tunni viimaseks etapiks on analüüs. See on hinnang möödunud tunnile, vastused küsimustele, mis tunnis hästi välja tuli, mis mitte; millised on ebaedu põhjused; hinnang kogu tehtud tööle. Analüüs aitab teha järeldusi tuleviku tarvis.

3.3.1 Analüüsi läbiviimine

Õppekursuse analüüsi läbiviimisel on oluline on pöörata tähelepanu järgmistele tähtsatele aspektidele:

- Õppekursuse võib analüüsida mitmel viisil: suuliselt, kui õpilased vahetult avaldavad oma arvamust, räägivad oma muljetest, soovidest, tähelepanekutest jne; suuliselt valikuliselt (näiteks, rühma üks liige räägib rühma arvamusest tunni kohta); kirjalikult (näiteks

ankeetküsitluse vormis).

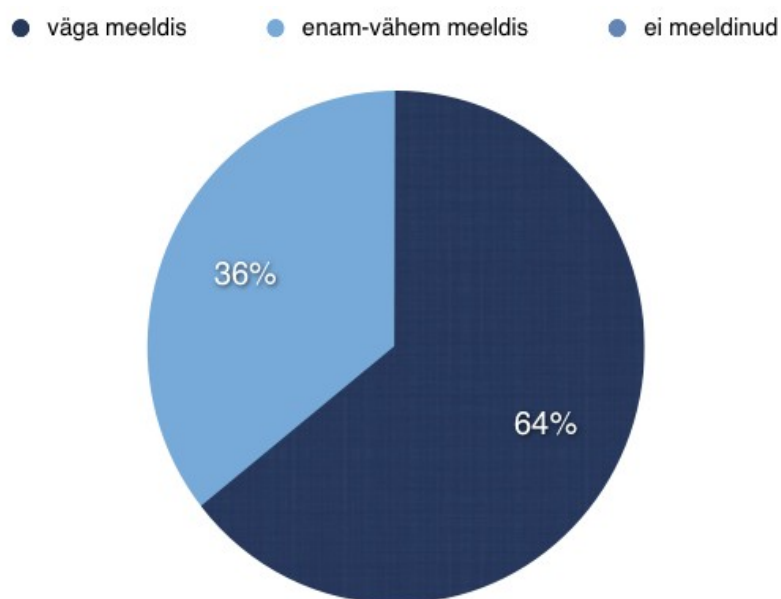
- Õppekursuse võib analüüsida vahetult pärast selle läbimist või ka mõne aja pärast, et kontrollida, mis on meelde jäänud; soovi korral võib veel teist korda analüüsida (erineval ajal).

Autor valis ankeetküsitluse vahetult pärast tundide toimumist kuna just siis on värsked muljed ja õpilased võivad nimetada kõike plusse ja miinuseid, mis nad märkasid. Küsitluses kasutati järgmisi küsimusi:

- Klass
- Kas sulle meeldisid videotunnid?
- Nimeta nende videotundide plussid
- Nimeta nende videotundide miinused
- Sinu soovitused videotundide parandamiseks
- Mida arvad selliste videotundide võimalusest igapäevases koolielus?

3.3.2 Analüüsi tulemused

Üldiselt võiks öelda, et autor saavutas videokursuse loomisel häid tulemusi. Küsimustike vastustest selgub, et 64,3%-le õpilastest meeldis kursus väga ja 35,7% vastas, et meeldis enam-vähem. Oluline on see, et vastusevarianti „ei meeldinud“ ei pannud kirja mitte ükski õpilastest (*joonis 24*).

Joonis 24: Õpilaste arvamus videokursusest

Kõige suuremate video õppekursuse plussidena märgiti:

- lihtsus
- arusaadavus
- kiirus
- mugavus
- nüüdisaegsus

Õpilased arvavad, et selliste videotundide abil on hea õppida, kuna need toovad midagi uut tavalisse õppeprotsessi, materjal omandatakse kiiremini ja see jääb paremini meelde. Olulise aspektina nimetati ka võimalust selliste videotundide abil kodus iseseisvalt õppida.

Kõige suuremate miinustena nimetati:

- tekstilised subtiitrid vahetuvad mõnikord liiga kiiresti
- muusika valik võiks olla sobilikum

Paljud õpilased arvavad, et muusikavalik võiks olla rahulikum. Mõnes kohas vahetuvad tekstilised subtiitrid õpilaste meelest liiga kiiresti.

Videotundide parandamiseks anti järgmisi soovitusi:

- oleks parem, kui tekst oleks värvilisem ja suurem
- tunnid võiks olla pikemad
- aeglasemad teksti subtiitrid
- noortepärasem muusikavalik

Küsimustiku kõige viimase osana pidid õpilased avaldama enda arvamust selliste videotundide kasutusvõimaluse kohta igapäevases koolielus. Kõik õpilased vastasid, et see oleks väga hea idee, kuna:

- see võimaldaks nii õpilastel kui ka õpetajatel enda juures arendada mitmesuguseid oskusi
- videod teevad õppimise palju lihtsamaks

Autori arvates on väga oluline see, et kui enne videotundide proovimist leidis 13% õpilastest, et nad ei taha ebastandardseid koolitunde, siis nende katsetamise järel ütlesid kõik ilma ühegi erandita, et

oleks väga hea, kui koolis oleks selline võimalus.

Autori arvates loodud õppekursus vastab täiesti oma eesmärkidele: see aitab selgeks õppida videotötluse aluseid ja näitab videotötluse jõukohasust. Nagu näeb küsimustikest, autori poolt loodud videoõppekursus suurendab sihtrühma huvi videotötluse vastu. Peale õppekursuse läbimist lõi iga õpilane lühikese videofilmi, mis tõestab, et õpilased tunnevad programmi Windows Movie Maker tööriistade nimetusi, otstarvet ja oskavad:

- kasutada videotötluse tööriistu
- kasutada videotötluse põhitehnikaid
- luua lihtsaid filme efektide kasutamisega

3.3.3 Analüüsi tulemuste tellijale ettenäitamine

Autor analüüsis loodud videokursust küsimustiku vastuste najal, arvestades ka õpilaste soove ning arvamusi, mis puudutasid ebastandardseid õppemeetodeid. Analüüsi tulemused edastati Valga gümnaasiumi informaatika õpetajale. Õpetaja jagas ka oma arvamust kursuse katsetamise kohta.

Tema arvates tõestas katsetus, et ebastandardised tunnid tõstavad õpilaste õpihuvi ja ühes sellega õppimise efektiivsust. Kõik õpilased olid väga huvitatud videotundide katsetamisest ja nende järgi õppimisest. Töö toimus klassides informaatikatunni raames ja õpetaja oli kohal. Tema arvates oli tema abi vaja mõnede õpilastele, üldiselt aga töötasid kõik iseseisvalt ja lõpuks valmis kõikidel lühike videofilm.

Selgus, et autori loodud videotunnid äratasid õpilastes huvi videotötluse vastu. Enne katset polnud enamik neist mõelnud mingi videotötlustarkvara proovimisest, ent videotundide läbimise järel rääkisid paljud, et hakkavad õpitud oskusi kasutama igapäevaelus.

Õpetaja arvates on loodud videotunnid head, nende järgi on lihte õppida. Oluline on mõlema, nii heli- kui ka tekstiliste subtiitrite olemasolu, seega võib iga õpilane valida endale sobivama viisi õppimiseks. Õpilastele meeldis väga ka sissejuhatav videoklipp, mida nad enne tundide juurde asumist vaatasid.

Õpetaja avaldas ka oma mõtteid selliste videokursuste loomise kohta õpetajatel tavalistes Eesti koolides. Tema arvates on see võimalik, aga pigem näiteks informaatikaõpetajate puhul, kelle

teadmised selles valdkonnas on suuremad kui teistel õpetajatel. Samas, ebastandardsete tundide vorme on ju palju, seega iga valdkonna õpetaja võiks proovida mõnd nendest.

4 Kursuse tulevik

Vaadates seda, et e-õpe kogub iga päevaga populaarsust kogu maailmas, autoril tekkis idee, et tulevikus on võimalik loodud õppekursuse kohandada e-õppekeskkonnatega ja tänapäeval populaarsete mitmesuguste videostreaming-teenustega, näiteks Youtube ja Vimeo-ga. Siis on õpilastel võimalus uploadida enda poolt tehtud tööd, kommenteerida neid ja teiste õpilaste omad.

Magistritöö raames autor paigutas Youtube-i ühe näidistunni: <http://www.youtube.com/watch?v=BBaVY6n8E6s> .

Sissejuhatava motiveeritava klippi võib ka näha Youtube keskkonnas: <http://www.youtube.com/watch?v=bkmG-nQq-XY> .

Kuna autor koostas videotunnid HD-kvaliteediga, tuleb videot vaadata kõrgema resolutsiooniga. Seetõttu on tunni vaatamiseks vaja kasutada režiimi 720p ja *Full Screen Mode*'i.

Kokkuvõte

Tänapäeval seisavad õpetajad väga sageli küsimuse ees, kuidas panna õpilasi aine vastu huvi tundma, anda meeldivaid ja põnevaid tunde. Selles magistritöös näitab autor ebastandardsete tundide vajalikkust koolides, osutab nende võimalikele plussidele ja miinustele. Magistritöö teema aktuaalsust tõestab see, et autori koostatud küsimustikus vastas enamik õpilasi, et tahaks koolis rohkem näha ebastandardseid tunde.

Magistritöö raames loob autor videokursuse, mille abil õpilastele näidatakse videotötluse põhifunktsioone ja nendega töötamist Windows Movie Makeri tarkvara puhul. Kursust katsetatakse Valga Gümnaasiumis informaatika tundides ja saadud tulemusi analüüsitakse. Kursuse põhiliseks sihtrühmaks on gümnaasiumiõpilased, samas on see kasulik kõikidele, kes tahavad omandada videotötluse põhiteadmisi ning rakendada peamisi programmi Windows Movie Maker kasutusvõtteid. Kursus koosneb kümnest lühikesest omavahel seotud videotunnist, toormaterjalist ülesannete tegemiseks ja motiveerivast videoklipist. Pärast tundi või tunni raames proovib õpilane korrata samu asju, mida ekraanilt näeb, ja loob selle tulemusena iseseisvalt lühikese videofilmi. Videotötluse õppekursus on salvestatud DVD-le ning ühe tunni näide asub Youtube-is.

Oma töös näitab autor videokursuse loomist alates selle esimesest etapist ehk ideest kuni selle edastamiseni koolile ja tulemuste analüüsini. Iga etappi kirjeldatakse üksikasjalikult, eritletakse kursuse loomise käigus tekkinud probleeme, leitakse nendele lahendusi ja tehakse ettepanekuid videokursuste loomiseks.

Pärast valmimist edastati videokursus Valga gümnaasiumi 11. klassi õpilastele, kes seda katsetasid ja täitsid küsimustikud. Nende vastuste põhjal tegi autor videoõppekursuse edukuse analüüsi. Peale videokursuse katsetamist, ütlesid kõik õpilased ilma ühegi erandita, et oleks väga hea, kui koolis oleks ebastandardsete tundide võimalus.

Lõpuks võib öelda, et tehtud töö on kasulik õpetajatele ning õppekursuste loojatele, kuna töö tutvustab võimalust kasutada õppeprotsessis ebastandardsete tundide eri vorme; töös näidatakse videoõppekursuse loomise probleeme ja nende lahendusi.

Summary

The given MA Thesis „Creating a Video Course Through Teaching *Windows Movie Maker*“ analyzes the possibilities of non-standard lessons at school, emphasizes the necessity of such lessons and considers the advantages of those.

The main goal of the thesis is to show the main aspects of film editing by using the non-standard form of the lessons. In order to achieve the goal, the author created a learning course „Video Editing using *Windows Movie Maker* Software” . The course shows the main aspects of the film editing by using *Windows Movie Maker* software. The second goal of the thesis is to analyze the problems, that appear during the creation of the course, offer potential solutions and provide recommendations for creating the video courses.

The target group of the created course is gymnasium pupils and the test group is 11th grade pupils of Valga Gymnasium. After completing the course, the questionnaire was filled in by the test group members and the author analyzed the results of this questionnaire.

The target group for the master thesis are the teachers and the designers of the learning courses, as it provides the approach for using non-standard methods in the teaching processes. The thesis shows the analysis of the problems and appropriate solutions for creating the learning video courses.

The MA thesis consists of 63 pages, it contains 40 drawings, 2 appendixes and 15 sources of information.

Kasutatud materjalid

1. II Vabatahtlike Foorum. Tartu 2005.
(www.vabatahtlikud.ee/vta/public/vt_motiveerimine.pdf)
2. Eesti õigekeelsusesõnaraamat ÕS, 2006 (<http://www.eki.ee/dict/qs/>)
3. Donald Shandler Ph.D. *From Technical Specialist to Supervisor*. Kirjastus: Crisp Learning, 1993
4. Michael W. Newell. *Preparing for the Project Management Professional (PMP®) Certification Exam Second Edition*. Kirjastus: AMACOM, 2002
5. Ph.D Eda Heinla. *Unustatud Loovus*. Ajaleht "Haridus" (9/2004)
(haridus.opleht.ee/Arhiiv/092004/lugu2.pdf)
6. Gagné, R.M., Driscoll, M.P. *Õppimise olemus ja õpetamine*. Tartu, 1992.
7. Советова Е.В. *Эффективные образовательные технологии*. Kirjastus: Феникс, 2007
8. Adam Waxler. *Strategies for Motivating Students to Learn*. (<http://ezinearticles.com/?Strategies-for-Motivating-Students-to-Learn&id=863582>)
9. Ruth C. Clark, Richard E. Mayer. *E-Learning and the Science of Instruction: Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning*. Kirjastus: Pfeiffer.
10. Shephard, A. (n.d.). *Case for computer-based multimedia in adult literacy classrooms*. *Encyclopedia of Educational Technology*.
11. Barbara Dodd, Geoff Plant, Mark Gregory. *Teaching lip-reading: The efficacy of lessons on video*. British Journal of Audiology, 1989.
(<http://informahealthcare.com/doi/abs/10.3109/03005368909076504?cookieSet=1&journalCode=bjap>)
12. Jim Damlrymple. *Final Cut Pro the Apple of Oscar's eye*. 2010
(http://news.cnet.com/8301-13579_3-10465202-37.html#ixzz1KTbmZR7i)
13. Jan Ozer. *Pinnacle Studio 9 for Windows: Visual Quickstart Guide*. Kirjastus: Peachpit Press
14. Adobe Creative Team. *Adobe® Premiere® Elements 7 Classroom in a Book®*. Kirjastus: Adobe Press, 2009
15. Linda J. Elengold. *Tech SMEs to Design Training- Instructional Systems Design*. Kirjastus: ASTD, 2005

Lisad

Lisa 1 Küsitlus

Ebatraditsioonilised tunnid/videotunnid

1.

1. Nimi

*2. Klass

*3. Ebatraditsiooniline tund – kas sa tead, mis see on? Kui tead, siis kirjelda.

*4. Kas tahaksid, et koolis oleks rohkem ebastandardseid tunde?

Jah, tahan

Ei taha

*5. Kas oled kunagi võtnud osa videotunnist? Kui jah, kas meeldis või mitte? Miks? Mida nad endast kujutasid?

*6. Kas sul on huvi videotöötamise vastu?

Jah, on huvi

Ei ole huvi

*7. Kui sul on kogemus videotöötamises, siis pane kirja, mis tarkvaraga ja mida oskad teha

Joonis 25: Küsitlus

Arvamus videotöötuse tunnide kohta

1.

*1. Klass

*2. Kas sulle meeldisid videotunnid?

jah

ei

enam-vähem

*3. Nimeta nende videotundide plussid

*4. Nimeta nende videotundide miinused

*5. Sinu soovitud videotundide parandamiseks

*6. Mida arvad selliste videotundide võimalusest igapäevases koolielus?

Joonis 26: Küsitlus 2

2. Kas sulle meeldisid videotunnid?		Create Chart	Download
		Response Percent	Response Count
jah		64.3%	9
ei		0.0%	0
enam-vähem		35.7%	5
		answered question	14
		skipped question	0

Joonis 27: 64.3% õpilastele meeldis õppekursus, 35.7%-le-enam-vähem meeldis

3. Nimeta nende videotundide plussid

Download

	Response Count
	14

[Hide Responses](#)

[Responses \(14\)](#)
[Text Analysis](#)
[My Categories \(0\)](#)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 14 text responses No responses selected

Lihne kiire ja kaasaegne. Mida teistmoodi. Kõik tahavad ju et asj reneks ja muutuks ja videotunid on selle ehtne tõestus väga hea oleks selliseid kasutada jus Kesk astmes
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Aeglaselt ja rahulikult õpetavad.
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Pluss on see, et Sa saad tegemisest paremini aru kui ise räägitakse mitte ei pea alt lugema. Ja nii õpilastel kui ka algajatel õpetajatel on lihtsam oma tööt teha ja enda informatsiooni paremini edasi anda.
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Saab kiiresti ja samaaegselt enda tööd ära teha koos õpetusega
4/5/11 1:35PM [View Responses](#)

Saab kiirelt asuda tegutsema. On õpetlikud ja aitavad.
4/5/11 1:35PM [View Responses](#)

Materjal saab omandatud kiiremini, see jääb meelde paremini. Materjali saab omandada mitmeil viisil, kuulmisega, lugemisega.
4/5/11 1:35PM [View Responses](#)

Joonis 28: Videotunnide plussid

3. Nimeta nende videotundide plussid Download

Response Count

[Hide Responses](#) 14

Responses (14) Text Analysis My Categories (0)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 14 text responses No responses selected

kiirendavad tulemuseni jõudmist 4/5/11 1:33PM View Responses
Lihthe, aursaadav ja kiire. Pole vaja oodata nii kaua seni kui õpetaja ees räägib jutu lõpuni, vaid vaatad video ära on kogu informatsioon teada. 4/5/11 1:33PM View Responses
ise saab vaikselt meelde jätta asju, kellegi hääl ei sega. 4/5/11 1:33PM View Responses
saab materjali kiirelt omandatud ja üldiselt saab teemale ka pihta. 4/5/11 1:34PM View Responses
Need on õpetlikud ja nende järgi on hea õppida. 4/5/11 1:34PM View Responses
Lihthe ja kiiresti aru saadav, kui oled puudunud saab tänu neile kodus järgi lihtsalt ja kiirelt õppida 4/5/11 1:34PM View Responses

Joonis 29: Videotunnide plussid

4. Nimeta nende videotundide miinused Download

Response Count

[Hide Responses](#) 14

Responses (14) Text Analysis My Categories (0)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 14 text responses No responses selected

tüütu muusika 4/5/11 1:33PM View Responses
Vb see muusika, Kui tekst jookseb all ja muusika on peal, siis see segab natuke keskendumist. 4/5/11 1:33PM View Responses
ei olegi miinuseid 4/5/11 1:33PM View Responses
muusikavalik on suhteliselt kehva. 4/5/11 1:34PM View Responses
Vahest segab muusika. 4/5/11 1:34PM View Responses
Ei leia hetkel miinuseid 4/5/11 1:34PM View Responses

Joonis 30: Videotunnide miinused

4. Nimeta nende videotundide miinused Download

Response Count

[Hide Responses](#) 14

Responses (14) Text Analysis My Categories (0)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 14 text responses No responses selected

muusika võiks olla midagi rahulikku
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Võibolla võib asi natuke segaseks jääda ja ei saa kohe küsida. Muusika kasutamisel peab see olema väga rahulik et see ei hakkaks häirima
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

paljudes videotest ei räägita kaasa, muusika segab
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Seda on päris raske teha.. Kuigi need kes seda juba on teinud saavad sellega väga hästi hakkama ..
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Kui on häälega siis nt loendutes või tundides võidakse teisi segada, kui pole kõrvaklappe. Kui on tekstiga siis on muusika jällegi ülelligne.
4/5/11 1:35PM [View Responses](#)

Muusika valik võiks olla sobilikum et oleks mõnus tööd teha

Joonis 31: Videotunnide miinused

5. Sinu soovitusid videotundide parandamiseks Download

Response Count

[Hide Responses](#) 14

Responses (14) Text Analysis My Categories (0)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 14 text responses No responses selected

võiks noortepärasem muusika tekstide taga olla, sest õpilased kodudes õpivad ka koos muusikaga ja nad on harjunud
4/5/11 1:33PM [View Responses](#)

teha kaks erinevat varianti ühest teemast, üks häälega ja teine tekstiga, siis saab igaüks valida endale meelepärasema variandi.
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Tunnid võiks olla pikemad.
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Tekst oli võibolla liiga kiire, sest mõni ei pruugi nii kiiresti lugeda
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

muusikavalik
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Kasutada rohkem häält ja vb muusitakt segamini
4/5/11 1:34PM [View Responses](#)

Joonis 32: Soovitusid videotundide parandamiseks

6. Mida arvad selliste videotundide võimalusest igapäevases koolielus? Download

Response Count

[Hide Responses](#) 14

Responses (14) Text Analysis My Categories (0)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 14 text responses No responses selected

täitsa võimalik 4/5/11 1:33PM View Responses
Väga vahva oleks. 4/5/11 1:33PM View Responses
kindlasti koolid ja õpetajad ei tahaks aga õpilaseks just sooviksid. 4/5/11 1:33PM View Responses
võiks olla küll, sest alati ei viitsi õpetajat kuulata ja tihti peale nad ei suuda teemat selgeks teha, kuid videod teevad asja palju lihtsamaks. 4/5/11 1:34PM View Responses
See võimalus peaks olema kasutatav. 4/5/11 1:34PM View Responses
Vägapositiivne, see oleks areng omaette 4/5/11 1:34PM View Responses

Joonis 33: Videotundide võimalus igapäevases elus

6. Mida arvad selliste videotundide võimalusest igapäevases koolielus? Download

Response Count

[Hide Responses](#) 14

Responses (14) Text Analysis My Categories (0)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 14 text responses No responses selected

Ma arvan et see on täiesti võimalik ja huvitav aga mitte alati seda kasutada ja ma arvan et ei ole ka algkoolis väga hea see ikka pigem keskastmes. 4/5/11 1:34PM View Responses
see oleks väga hariv 4/5/11 1:34PM View Responses
oleks hea õpilastele. 4/5/11 1:34PM View Responses
Ma arvan et see oleks väga hea, mitte just igas tunnis või iga tund , aga see oleks hea vaheldus 4/5/11 1:35PM View Responses
Lahedad. 4/5/11 1:35PM View Responses
Väga hea, siis arendaks enda juures erinevaid oskuseid. 4/5/11 1:36PM View Responses

Joonis 34: Videotundide võimalus igapäevases elus

3. Ebatraditsiooniline tund – kas sa tead, mis see on? Kui tead, siis kirjelda. [Download](#)

Response Count

[Hide Responses](#) 16

[Responses \(16\)](#) [Text Analysis](#) [My Categories \(0\)](#)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 16 text responses No responses selected

See on see kui õpetaja puudub klassis ja õppetöö käib läbi interneti või videode abil.
4/5/11 1:25PM [View Responses](#)

Usun et see tähendab seda, et ei ole lihtsalt 45 minutit õpetaja juttu ja meie konspekteerimis, vaid teeme näiteks praktilisi ülesandeid või siis rühmatööd, seda võiks nimetada ebatraditsiooniliseks tunniks.
4/5/11 1:25PM [View Responses](#)

ei tea, kuid võin arvata, et see on selline tund kus tehakse selliseid asju mida tavaliselt tundides ei teha. Näiteks näidendid ja muu selline.
4/5/11 1:25PM [View Responses](#)

selline tund, kus ei toimu lihtsalt istumine ja tahvli pealt maha kirjutamine. Õpetaja kaasab õpilasi rohkem loomingulistes ülesannetes ja paneb huvitundma aine vastu.
4/5/11 1:26PM [View Responses](#)

Tund , kus õpilased on õpetajate rollis ja õpetajad õpilaste osas.
4/5/11 1:27PM [View Responses](#)

Joonis 35: Mis on ebatraditsiooniline tund?

3. Ebatraditsiooniline tund – kas sa tead, mis see on? Kui tead, siis kirjelda. [Download](#)

Response Count

[Hide Responses](#) 16

[Responses \(16\)](#) [Text Analysis](#) [My Categories \(0\)](#)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 16 text responses No responses selected

Midagi uut ja ebatavalist, mitte igapäevane tund nagu matemaatika, füüsika, ajalugu jne..
4/5/11 1:27PM [View Responses](#)

Tund, mis pole traditsiooniline, mis pole selline nagu tavaliselt.
4/5/11 1:27PM [View Responses](#)

Tähendab, et õpilased teevad tunnis midagi muud olenemata sellest, et õpetajal on tund ettevalmistatud.
4/5/11 1:27PM [View Responses](#)

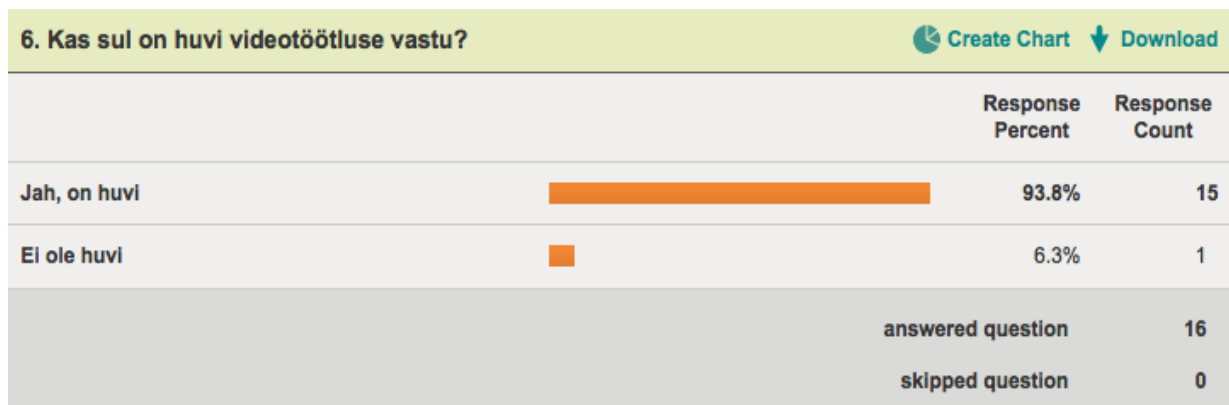
See on selline tund, kus tehakse teistmoodi õppimist, ei ole ainult raamatust lugemine ja vihikusse kirjutamine. Vaadatakse õppevideoid, mängitakse kindlaid õppe mängu, sest nii jääb õpilastele rohkem meelde kui pähe tuupides.
4/5/11 1:28PM [View Responses](#)

See on selline tund, mis on rohkem vabam, st. pole kirjutamist, lugemist jne. On nt. mingid arutlevad jutused tähtsate teemade üle vms.
4/5/11 1:28PM [View Responses](#)

Joonis 36: Mis on ebatraditsiooniline tund?

Joonis 37: Ebestandartsete tundide arv koolis

Joonis 38: Huvi videotöötamise vastu

5. Kas oled kunagi võtnud osa videotunnist? Kui jah, kas meeldis või mitte? Miks? Mida nad endast kujutasid? [Download](#)

	Response Count
Hide Responses	16

[Responses \(16\)](#)
[Text Analysis](#)
[My Categories \(0\)](#)

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 16 text responses No responses selected

- ei ole
4/5/11 1:24PM [View Responses](#)
- Ei ole
4/5/11 1:25PM [View Responses](#)
- EI OLE
4/5/11 1:25PM [View Responses](#)
- Ei ole
4/5/11 1:25PM [View Responses](#)
- Kahjuks ei ole ma osa võtnud ühestki videotunnist.
4/5/11 1:25PM [View Responses](#)

Joonis 39: Kogemus videoõppekursustega

7. Kui sul on kogemus videotöötluses, siis pane kirja, mis tarkvaraga ja mida oskad teha [Download](#)

Response Count

[Hide Responses](#) 16

Responses (16) **Text Analysis** **My Categories (0)**

GOLD FEATURE: Text Analysis allows you to view frequently used words and phrases, categorize responses and turn open-ended text into data you can really use. To use Text Analysis, upgrade to a GOLD or PLATINUM plan. [Learn More](#) [Upgrade »](#)

Showing 16 text responses No responses selected

Windows Movie makeri oskan igasuguseid asju teha. 4/5/11 1:26PM View Responses
*Windows Movie Makeriga kõike elementaarset. 4/5/11 1:27PM View Responses
Ei ole kogemust 4/5/11 1:27PM View Responses
Windows Movie Maker Oskan videole muusikat taha panna ja üldse seda kokku panna, lisades muusikat ja pilte. 4/5/11 1:27PM View Responses
Pole. 4/5/11 1:27PM View Responses
Oleme teinud arvutiõpetajaga igasuguseid videosid ja slaide. Moviemakersiga ja powerpointiga.

Joonis 40: Kogemus videotöötlusega

Lisa 2. Tiitrid

Esimese tunni tiitrid

Käivitame programmi. Selleks valime Start-menüüst All programs, sealt Accessories-Entertainment ja edasi Windows movie Maker.

Kõigepealt tuleb meil kontrollida programmi versiooni. Selleks valime Help-menüüst About movie marker ja Version, kust näeme versiooni numbrit. Meil peaks olema versioon x.x, kuna soovime ju töötada uusima versiooniga. Kui teil on vanem versioon, oleks soovitatav minna programmi ametlikule kodulehele ja versiooni uuendada.

Vaatame nüüd menüü põhipunkte. Näeme, et praegu töötame projektiga, mille pealkiri on Untitled, mis tähendab, et projektile ei ole veel nime antud ega seda salvestatud. Peamenüüs näeme File, Edit, View jne. File – saame avada uue projekti ja selle salvestada. Edit – siin saab muuta viimaseid toiminguid; kuna me alles hakkame uue projekti kallal töötama, pole meil siin esialgu midagi teha. Tools – siin saab filmile efekte lisada, ent sellest räägime hiljem. Ja muidugi aitab Help meid tekkinud küsimuste puhul.

oolbar – siin näeme shortcut’ e menüü nende jaotiste juurde, mida oleme varem kasutanud. Näiteks, uue projekti loomine, projekti salvestamine jmt, millest kõigist me räägime veel edaspidi. Läheme edasi: Task-menüü käske hakkame kasutama päris tihti, siin saab videot importida, lisada sellele efekte ja seda salvestada. Vaatame seda paneeli lähemalt: Capture from video device – kasutame, kui tahame videot kaamerast arvutisse tõmmata. Kui meie video on CD-l, kasutame käsku Import video. Kui soovime kasutada digipilte, kasutame Import Pictures. Kui soovime filmile muusikat lisada, siis Import Audio or music. Edasi võime vaadata visuaalseid efekte, üleminekuid, luua subtiitreid. Näeme siin ka mitmesuguseid valmis video salvestamise võimalusi: arvutisse või kettale salvestamine, e-mailile saatmine. Collections – kollektsioonid. Praegu meil neid veel ei ole, kuid me võime näiteks vaadata visuaalseid efekte.

Paremal on eelvaate manager. Siin saame oma videot läbi vaadata mis tahes valmidusastmes. Eelvaate-manageri saab juhtida ka Play-menüüst. Näeme nuppe “Mängi videot”, “Peata” jne. Kõige all on Show timeline ja Storyboard. Storyboardi kasutatakse harilikult videotöötamise alguses – asetada lõigud soovitud järjekorda, lisada visuaalseid efekte, üleminekuid. Show timeline – videolõikude ühendamiseks, heli lisamiseks jmt. Nii oleme oma esimese tunni eesmärgi täitnud: tutvunud Windows Movie Makeri eri tööriistadega. Nüüd võime edasi minna.

Teise tunni tiitrid

Selle videokursuse juurde kuuluvad praktikumi jaoks mõeldud failid. Veenduge, et teie arvuti

töölauale oleks kaust “Exercise files”.

Niisiis, meie eesmärgiks on koostada muusikaline videoklipp Trooja delfinaariumist. Selleks alustame tööd uue projektiga. See sisaldab heli- ja videofaile, visuaalseid efekte, üleminekuid, graafikat, subtiitreid. Movie Makeris on vahend “Kollektsioonid”, kuhu kogume kokku kõik projekti jaoks tarvilikud failid. Need peaksid asuma ühes ja samas kohas, et neid oleks lihtne leida. Valime menüüribast “Fail” ja sealt “New Project” või siis kasutame tööriistu (“Toolbar”). Nagu näeme, on Storyboard Timeline praegu veel tühi. Klikime “Collections” ja valime vasakult “Collections” - see ei sisalda praegu ühtegi kollektsiooni. Loo uue kollektsiooni. Selleks valime “Tools” alt “New Collection” ja paneme loodava kollektsiooni nimeks näiteks “Troy”. Edaspidi kogume sinna alla kõik klipi loomiseks vajalikud: fotod, heli- ja videofailid jne.

Ärme unustame oma projekti salvestada, selleks valime “Fail” alt “Save Project”. Programm soovib vaikimisi salvestada projekti kausta “My Videos”, mina soovitaksin aga selle muuta ning salvestada töölauale (Desktop). Paneme salvestatavale projektile nime, näiteks “Troy Project”. Programm salvestab selle laiendiga .MSWMM. Nüüd me oskame luua uut projekti ja selle raames uusi kollektsioone

Kolmanda tunni tiitrid

Niisiis oleme loonud projekti nimega “Troy Project”. Nüüd peame importima kõik klipi valmistamiseks vajalikud heli- ja videofailid kollektsiooni nimega “Troy”. Selleks on mitu võimalust. Üks viis on valida Task-menüü ja selle alt vasakult “Import audio or music”, “Import pictures” jne (“Impordi heli või muusika”, “Impordi pilte”). Teine võimalus on valida File-menüüst “Import to collection” (“Impordi kollektsiooni”). Valime menüüs Desktop -> Exercises -> Troy Project. Näeme seal hulka faile: pilte, heli- ja videofaile.

Nüüd lisame kollektsiooni pildid. Meile vajalikud pildid on lisatud. Nüüd peame lisama video. Selleks naaseme Task-menüüsse ja valime sealt “Import video” (“Impordi video”). Siinkohal tuleb rääkida võimalusest kasutada sellist vahendit nagu Automatic Clip Generation (videoklipi automaatne loomine). See vahend jagab teie video automaatselt mitmeks lühikeseks stseeniks. Vahendi saab välja lülitada, kui kustutada linnuke aknas oleva valiku eest, meie aga jätame nii, nagu on. Valime uuesti “Troy Project” ja video nimega MOVODF ning näeme, et programm on selle importinud uude kollektsiooni ja loonud mitu videostseeni.

Meil on aga palju mugavam töötada, kui kõik vajalik asub ühes kollektsioonis. Seepärast märgendame loodud videostseenid ja kopeerime need, seejärel leiame kollektsiooni Troy ja salvestame oma videostseenid sinna käsu Paste abil. Meil on veel järel kollektsiooni hulka lisamata

videofailid kaustas “Exercise files”. Lisame need ja kopeerime videstseenid meile vajalikku kollektsiooni. Nüüd on meie kollektsioonis olemas pea kogu materjal, mida vajame klipi loomisel. Не хватает только, музыкального фона, но этим мы займёмся позже.

Nüüd oskama importida audio- ja videofaile kollektsiooni, kopeerida faile ühest kollektsioonist teise, oskame kasutada vahendit Automatic Clip Generation.

Neljanda tunni tiitrid

Kollektsiooni puhul on näha, kus on video, kus film. Meil tuleb üks oma stseenidest paigutada loodavasse filmi, selleks märgendame faili MOVDF002 ja tirime selle sinna. Näeme, kui kaua stseen ajaliselt kestab.

Lisame ülejäänud videostseenid. Võime need läbi vaadata Preview Manageri abil. Seejärel püüame samal moel paigale seada pildid. Kui soovite mingi faili eemaldada, tehke hiire paremklõps ja vajutage Delete. Niisiis tirime kõik pildid loodavasse klippi. Selleks et näha atribuute, teeme hiire paremklõpsu ja valime “View Properties”. Vaikesätete järgi on klipi vaatamiseks viis sekundit, aga seda saab muuta. Kasutatavate failide puhul saame muuta vaid üht asja: stseeni nime. Kui soovite, võite muuta kasutatavate stseenide nimesid.

Nüüd vaatame, mida näitab Storyboard Timeline. On täiesti võimalik, et seal ei asu failid sellises järjekorras, nagu te sooviksite. Muudame näiteks faili X asukohta. Mulle tundub, et see peaks paiknema klipi alguses. Selleks klikime failil ja tirime selle vajalikku kohta. Võime tarviliku faili ka kopeerida, selleks teeme faili peal hiire paremklõpsu ja valime Copy. Siis läheme vajaliku koha peale ja valime Paste. Kopeerime selle näiteks klipi lõppu. Niisiis, paigaldame kõik ülejäänud stseenid ja pildid näiteks järjestuses IMG_7236, MOVDF002, MOVDF004, MOVDF005, IMG_7241, IMG_7247, IMG_7256, IMG_7261, IMG_7249, IMG_7236

Nüüd oskame lisada kollektsioonis sisalduvaid videostseene ja pilte Storyboard'ile ja neid seal vajalikku järjekorda seada, samuti oskama vaadata kollektsiooni kuuluvate failide omadusi.

Viienda tunni tiitrid

Vahel on vaja jagada stseen mitmeks osaks, näiteks siis, kui soovime selle keskele paigutada foto, või kui kaadrisse on sattunud mingi mittevajalik asi ja me soovime selle kaadri eemaldada. Proovime seda teha videostseeni MOVDF002 puhul. Paneme stseeni mängima ja Preview Manageril näeme nuppu Split (“Jaga”). Vajutame Play (“Mängida”) ja ootame vajalikku hetke. Kui jõuame soovitud kohani, vajutame pausi ja nuppu Split (“Jaga”). Timeline'ilt näeme, et stseen jagati kaheks osaks. Valime vajaliku foto ning paigutame selle loodud kahe videostseeni vahele. Vaatame nüüd, mis välja tuli. Nüüd oskame paigutada pilte videostseeni keskele ja jagada stseene mitmeks

lõiguks.

Kuuenda tunni tiitrid

Vahel soovite stseeni lõigata, näiteks kui hakkasite filmima liiga vara. Vaatame näiteks stseeni X. See kestab x sekundit ja me soovime seda lühendada. Klikime sellel. Liigume hiirega kas algusesse või lõppu, vastavalt sellele, kust soovime klippi lõigata. Ilmub punane nooleke. Selle abil lõikamegi nii palju kui vaja, vaadates eelvaadet Preview Managerilt. Kui soovite lõigata klipi keskelt, tuleb klipp enne osadeks jagada, nupu "Split" abil. Viime indikaatori sellesse kohta, kust soovime jagada, ja vajutame "Split". Nagu näeme, on meil nüüd kaks klippi ja alles nüüd saame lõigata esimese lõppu ja teise algust.

Nüüd oskame videostseenist välja lõigata mittevajalikku kohta, näiteks kui salvestama hakati liiga vara või kui stseeni sattus midagi ebavajalikku.

Seitsmenda tunni tiitrid

Movie Maker pakub võimalust lisada mitmesuguseid visuaalseid efekte. Valime Tasks ja sealt vasakult "View videoeffects" ("Vaata visuaalseid efekte"). Liigume Storyboardi, siin on lihtsam stseenidele efekte lisada. Lisame efekt x-i stseenile x. Valime efekti ja tirime selle oma stseeni vasakusse serva. Tulemust saab vaadata Preview Managerilt. Samale stseenile võib lisada ka teise efekti. Sama võib teha Timeline'i abil, kuid seal ei ole see nii mugav. Mida teha, kui soovime eemaldada videoefekti, näiteks üht kahest meie paigaldatust? Selleks teeme lihtsalt hiire paremklopsu sel videostseenil ja valime "Videoefektid" -> "Lisa või eemalda videoefekte". Eemaldame neist ühe. Meil on videostseen x, kus delfiin keerutab rõngast, ja oleks tore näidata seda aegluubis, lisades efekti "Slow down half". Kuna efekti ei ole vaja lisada tervele stseenile, vaid üksnes osale sellest, tuleb jälle kasutada nuppu "Split" ja eraldada see stseen põhistseenist. Vaatame, milline näeb välja tulemus.

Nüüd oskame eemaldada ja lisada videoefekte nii tervikstseenile kui ka ainult osale sellest.

Kaheksanda tunni tiitrid

Videoüleminekud on videoefektid, mida kasutatakse stseenide vahel. Movie Makeris on palju üleminekuid eri maitsetele. Valime Tasks alt "View video transitions" ("Vaata videoüleminekuid"). Niisiis võime stseenide vahele panna millise tahes nendest üleminekutest. Proovime mitme erineva üleminekuga. Valime endale kõige meelepärasema ja tirime selle vajalikku kohta. Vaatame, mis välja tuli. Näeme tulemust. Võib veel mõnd proovida.

Selleks et videofilm näeks välja viimistletuna ja kaunina, peame sellele lisama muusika, nii et saame tõelise muusikafilmi. Valime oma kollektsiooni, kus on kogu filmiks vajalik materjal, leiame

vajaliku laulu ja viime selle üle Timeline'i. Ei ole tingimata vaja seda lisada kohe stseeni algusest, laul võib alata ka hiljem, vastavalt soovile.

Nüüd tunneme eri üleminekuid, oskame neid paigutada videostseenide vahele ja lisada klipile heli.

Üheksanda tunni tiitrid

Tiitrid võib paigutada kas klipi algusesse, lõppu või keskele, ühesõnaga sinna, kuhu meeldib. Proovime tiitrite eri paigutusi. Kõigepealt paneme need filmi algusse. Selleks valime "Tasks" alt "Make titles or credits". Selles on antud mitu võimalikku tiitrite paigutuse valikut: klipi alguses, valitud stseeni ees, valitud stseenil, klipi lõpus. Praegu soovime paigutada tiitrid klipi algusesse. Paneme sinna soovitud teksti ja vaatame tulemust eelvaate managerilt. Kui jääme tulemusega rahule, vajutame "Done. Add title to movie". Allpool näeme selliseid valikuid nagu animatsioonide lisamine tiitritele ning tiitrite teksti värvuse ja stiili muutmine. Proovime lisada animatsiooni. Nagu näeme, on variante palju ja need jagunevad üherealistele ja kaherealistele tiitritele lisatavateks animatsioonideks. Meil koosnevad tiitrid ühest reast, valime sellega sobivate hulgast. Võib proovida eri variante. Kui oleme endale sobiva leidnud, püüame muuta subtiitrite stiili ja värvust. Saame valida kirja värvust, trasparenцы, suurust ja stiili ning asukohta. Kui kõik on kombes, valime "Done" ja näeme, et subtiitrid on lisatud meie klipi algusesse. Proovime ka teist liiki subtiitrideid, nii et need asuksid kindlal stseenil. Valime vajaliku stseeni, näiteks X. Menüüst valime "Tiitrid valitud stseenil" ja sisestame soovitud teksti. Samamoodi nagu enne saame lisada animatsiooni ja muuta šrifti. Vaatame, mis välja tuli. Kui mõtleme ümber ja tahame subtiitrites midagi muuta, siis teeme Timeline'is subtiitri peal hiire topeltklõpsu.

Lõputiitrid lisatakse filmi lõppu ja need näitavad, kes on filmi produtsent, näitlejad jt. Läheme taas "Tasks"-menüüsse, valime "Add titles or credits" ja näeme kõige lõpus "Lisada lõputiitrid filmi lõppu" või "x". Ülemisele reale märgitakse tavaliselt filmi pealkiri.

Nüüd oskama lisada subtiitrideid ja tiitrideid klipi mis tahes kohta, muuta tiitri stiili, kirja suurust ja asukohta ning oskame lisada tiitritele animatsioone.

Kümnenda tunni tiitrid

Teeme viimaseid muudatusi meie filmis. Lisame üleminekuid tiitride ja videostseenide vahel. Näeme, et meie muusika lõpeb enne video lõppu, seega kopeerime selle. Lisame efektid „Fade In“ ja „Fade Out“, et muusikaline üleminek oleks ilusam. Tundub, et meie film on valmis! Nüüd valime File-> Save Movie File. Kohe varsti on meie film valmis! Vaatame tulemuse! Nüüd oskame luua videofilme.